

БУРЯД УНЭН

№ 304 (13312)

1970 оной
декабрин 26,
суббото

Сэн 2 мүнгэн

С-эй Бурядай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советэй, Министруудэй Советэй орган

ЦАНДА ХҮРТЭБЭ

Хүнэй аймгай «Восточные Саяны» колхоз бүхы сабиалан-ла 90-ээд процентийн гараар хурхажа баатай болодог юм. Гэхдээ, нуржаа сабиалан намаг налхитай, машина техникни юм аргагүй байдаг. Хүнүүдыне резиновы сабинуудыне үндөөд модога, Иймэ хүшэр хүндэ эрхэ байдлаа хүдэлхэ гэзиг хэсүү-ваа даа.

Тойн дунда ба «Галтайн найман жэлэй нургуулинуудай колхоз» энэ хүшэр хүндэ ажаллаа тунхаржа байдаггүй, түрэл нолго-ло тунхалын туладаа гурга хажуур, тармуур боржижа, хээрэ манго жэл бүри гарадаг юм. Заримандаа тэдэнэр онгоодоо и, ехэ нурнуудыне гатажа ушартайшы болодог.

Эхэ колхозой Хуурай-хубагай отделини жэлээ жэлдэ ехэ үбнэ жэ, малдаа элбэг дэлбэг тэжээл бэлдэхэдэ байнанаараа суур-р үчинэй шүүдыне саг соонь амаруулжа, эдэлүүлжэ, урма зоригыне шуулжа, ажал дээрэн зүбөөр хүдэлжэжэ байгаа наа, тэдэнэр тусымэ мэдэнгүй ажаллаха саг залитай зон ха юм даа.

Хэлдэ эдирхүүлжэ зөөнонуудыне багшаар табидаган туруу-рууны С.Б. С. Хандилов, Д. Д. Шарнаев, Б. С. Гуршоев, Ш. Д. Торобоев гэшэд үхибүүдыне шадамар бэрхээр бэрхээр, тэдэнэртэ ажалай амта таниулаханаа сайна, ништын элбэг тэжээл бэлдүүлжэ.

Жахан манай отделини 6000 гаран центнер үбнэ ногоо хуряа-лоходоо тушаагаа. Тийхэдэ бүхы колхозоороо 20 мянга га-рентнер эрчим шантайгай үбнэ бэлдэхээн байнаби. Энэ ехэ-тэ үхибүүдэй хубитаж оруулан аша габьяа сэнгншгүй ехэ, хэ Хуурай-хубагай отделинин эрхилгэшэ Б. Д. Бузасев хөө-рөөрөө үхибүүдэй зурхайгаа амартын үедэ хээн ажал-мэри колхозой правленин, паркомой зүгөө үндэрөөр эс-вэ. Шударж ажаллаара шалгаран 70-аад нуршаад колхозой —шанда нахан хүртэбэ. Эдир нуршаад В. Байдаев, Г. Ман-Д. Согников, Д. Торобоев, В. Янданов, Б. Дильков, Д. Хан-дэ С.Б. С. Хандилов байдаг эдирхүүлжэ зөөно нунэ газарта 1100 гаран центнер үбнэ хуряжа, бусдай дундаа ираа. Энэ хүшэр баадаг зөөно гасишы мүнөө биш, жэл бур-байна «Восточные Саяны» колхозой правени нурхэ Ханди-рөөрөө үндэрөөр сэнгнжэ, Хара далайн эрбэдэй «Соци» кы-о амарха түлөөлгүэй нүгөөкоор шанаба.

Б. ВИРБАЕВ.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ХҮНДЭЛЭДЭ

АМЖАЛТАЙГААР

«Амжалта туйлана» гээд 7/8 шахтын коллектив тухай Гуси-нозерскдо мүнөө хөөрөлдөжэ болонхой. Тус шахта үнгэрэн жэлнүүдтэ ехэхи гэгдэлдэ ороо нэн. Тэдэнэр гүрэнэ 22 мянган тоно нурһа үрнтэй болон байгаа. Энэ жэлдэ ажал хүдэлмэридэй дутуу дундануудаа усадхаһанан хойшо үйлдэ-барн дээрхи ажалай бүтээсэ хара байса хайжаржа эхилбэ. Сүүдэ бүхэндэ тусбөөнө гадуур түнишэ малтажа гаргадаг болоо.

Удангуй горнягуд рекорд туйлаба. Жэһээлдхэдэ, октябрин 22-то 7/8 шахта 2,5 сүүдхын даабри дүүргэжэ, харин хоёрдохы участогай горнягуд ажалынгаа бүтээсэ 300 процентдэ хүргөө. Шахтын коллектив ноябрда ур-даа табиһан зорилгоо амжалта-тай хайнаар бөөлүүлжэ, тусб-өөнө гадуур 1200 тоно нурһа малтаһан байна.

Гэхэтэй хамта, оройдоол хоёр нүхэнһөө нурһан малтажа.

Иван Михайлович Кокориной хүтэлбэридгэ хоёрдохы участогай горнягуд ажалай амжалта туй-лаха хэрэгтэ илангаа ехэ хуби-таяа оруулалсан байна. Тэдэнэр тусбөөнө гадуур 2400 тоно нур-һа 51-дхи нүхэнһөө малтажа абаа. 600 тоно нурһа нурһа малтаха тусбөтэй наа, тэдэнэр харадаа дунда зэргээр 690 тоно нурһа малтана.

Машина болон түхээрлэнүүд хаадыгөөр хайн хүдэлнэ. Энэ-ндэ механизаторнуудай аша габьяа тон ехэ. Механик Виктор Афанасьевич Попов тэдэнэр ажал хүдэлмэри хүтэлбэрилнэ. Комбайн машинистүүд Леонид Колесников, Алексей Голощекин, Василий Исаков, Яков Толстихин гэгшэд шударгы ажалаараа шал-гарна.

Дүй дүршэлтэй шахтер Хай Садыхов нурһа малтагдай бригадые толгойло. Табан хун-һөө бүридхэн ОМКТ-гай оньхо-жоруулагдаһан комплекс нурһо-най нүхэнүүдэ бэлдхэдэ. Энэ зөөногой хүн бүхэнэй хэр ээр-гээр хүдэлмэри бүхы шахтын амжалта дундаадаг юм. Тийм-һээ бултадаа шударгы хайнаар ажаллаше оролдог.

Михаил Дмитриевич Власовой хүтэлбэридгэ уурхай бэлдхэдгэ газарай участогай хүдэлмэришад ехэхи хүдэлмэри бөөлүүлжэ. Эн-дхи нурһаһад 550 метр утатай ленточна хоёр конвейер түхэр-жэ, эрчим шантайгаар түшаа-гаа.

Мүнөө заһабарилга-хабарсар-агын участок нурһэнэй шэнэ нү-хэ тушаахаар бэлдхэжэ байн-хай. Ажал хүдэлмэриш түрэн, эршмтэйгээр ябана. ОМКТ-гай оньхожоруулагдаһан комплексн тухэрһан шэнэ нүхэн хаяхана ашагаладаа гүтөө.

Мун лэ нушин халаанай шах-тернууд жэлэйнгэ тусбө сүм дүүргэн тухайгаа халхан эл-бэ.

Эндхи горнягуд сүүдхэ бү-хэнэйгөө даабарие үлүүлнэ, партин XXIV съездыне нэрэтай түрэтэйгөөр угтаа байһанаа элрхэйлэн мэдүүлнэ.

М. САВЧУК.

„ОШОНЬОО“ НОСОҢОН ДҮЛЭН

Ленинэй «Искра» газетын түрүү-шын номерой гаранһаа хойшо 70 жэлэй ойдо зориулагдаһан научна конференци КПСС-эй ЦК-гай дэргэдэ-хи марксизм-ленинизмын институт-та болобо.

Институдай директор академик П. Н. Федосеев орошолой үгэ хэлэжэ. Конференцие нэһэн байна. Манай партине байгуулагда, марксизмые хамгаалада, дам саашадань хүг-жөөлдгэ «Искрын» дүүргэн угаа ехэ үүргэ тухай Россия ба улахоо-рондын революциноно худалдаага тэ-рэ газетын ехэ нүлөөгөө үзүүлһэн тухайн академик Федосеев хэлэбэ.

«Искра» ба искровка эм-хинүүд—Завказида. «В. И. Ле-нин» «Искрын» редактор гэһэн, бу-садны мэдээсэлүүдэ конференци-дэ хабаадагшад шагнаба.

1903 онһоо хойшо КПСС-эй гө-шүүн А. Д. Воложиной хэлэһэн үгые конференцидэ хабаадагшад ехэ ан-харалтайгаар шагнаба. Хүдэлмэ-ришдэ политическэ талаарн «Ис-крын» яжа хүмүүжүүлжэ, ажалла-дай нэгдэлдэ тулалжа, тэдэниэ үзэл сурталтай талаар забсэгүүлжэ, мүл-жалгынөө сүлөөрхын түлөө тэмсэлдэ зоригжуулжа байһан тухайн хөөр-жэ үгэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай дэргэдхи марксизм-ленинизмын институтай сектор-лоһон зал соо түхээрэгдэбэ. Шухаг-хостом документнууд, материалууд вэвэжэ дээрэ табытай. Амнидаа листовко болгохо 1900 оной ок-тябрда хаблгдһан «Искрын» ре-дакцин мэдүүлгын бодото эвемп-лери» газетын түрүүшын номернууд экспонатудай дунда зуруулагдаа.

(ТАСС-эй көрр.).

Табан жэлые—болзорхоонь урид

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээсэл

1. Прибор бүтэлгын промышленностин хүдэлмэригшад жэлэйнгэ тусб болзорхоонь урид дүртэбэ. Приборнууд, автоматизацин хэрэгсэл-нууд тусбөөнө гадуур 200 миллион гаран түхэригтэ жэлэй дүүрэтэр гар-гагдаха. Үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулбал, 1970 ондо адэ мэтын продукция 20 процент ехээр гаргагдаха юм.

2. Далайн транспортн хүдэлмэригшад орон соогошые, хилын саана-шые аша шэрэхэ жэлэйнгэ тусб болзорхоонь урид дүртэбэ. Орон соогуура тусбөөнө гадуур 4 миллион гаран тоно ашаа жэ-лэй дүүрэтэр шэрэхэ юм.

Эрхүүгэй областиин амжалта

Эрхүүгэй областиин промышленностин хүдэлмэригшад үйлдэ-брийн юрэнхы хэмжээ дээшлүүлхэ талаар табан жэлэйнгэ даалгари дүүртэбэ. Продукци гаргалга 1,5 дахинһаа үлүүгээр дээшлэбэ. Ехээр абта-һан продукциян дүрбөн гурбан хубинь ажалай бүтээсэ дээшлүүлһ-энэй ашаар туйлагдаба.

Областин худөө ажахын хүдэлмэригшэд хартааба—43, овош—62, мал ба шубуу 40, нү—56 процент үндэте—2,3 дахин ехээр гү-рөндөө худалдаа.

КПСС-эй XXIV съездые угтуулан

ТҮРҮҮ КОЛЛЕКТИВҮҮДЭЙ СОЦИАЛИС ҮНДЭР УЯЛГАНУУД

Намчатнын тралова ба рефрижераторна флудой морягуудай коллек-тив КПСС-эй XXIII съездын шийдхэбэринуудые дүүргэлтэ болгон, зага-на бариха, загаһанай продукция үйлдэбэрилхэ табан жэлэй тусб болзор-хоонь урид дүүртэбэ.

КПСС-эй XXIV съездые угтуулан, энэ коллектив 1971 оной түрүү-шын кварталда дээшлүүлхэ социалис нимэ уялануудые абаа:

— Партин XXIV съездын нэгдэхэ үдэр хүртээр кварталтайгаа тусбөөнө гадуур 90 мянган центнер загаһа бариха, загаһанай 65 мян-ган центнер продукция гаргах; эрчим сортын эд товар тусбөтэ орбел 1 процент ехээр гаргах;

— Ажалай бүтээсэ тусбөөнө 2 процент ехээр дээшлүүлхэ, үй-лэдбрийн гаргашы 550 мянган түхэригээр хорохо.

«Красная заря» гэжэ Москвагай трикотажна фабрины коллектив бүхы совет арадтал ади Ленинэй ойн барай вахта үргэлжлүүлэн, КПСС-эй XXIV съездые угтуулан, дээшлүүлхэ шэнэ уялануудые абаһан байна. Тусгаарлабал, коллективэй гашүүн бүхэн продукция гаргал-гаар 1-дхи кварталтайгаа тусбөөнө 1971 оной мартын 29-дэ дүүргэхэ, 280 мянган түхэригэй трикотажна эд зүйл тусбөөнө гадуур съездын нэгдэхэ үдэр болотор гаргах, эд буд алмаха, үнгэрэгшэ жэлэй энэ үе-тэй сасуулбал, ажалай бүтээсэ 7,6 процентээр дээшлүүлхэ гэсэбэ.

ҮНДЭР ШАНГУУД

ОРЕХОВО-ЗУЕВО городой ажалшад табан жэлэй тусбөтэ даалгари дүүргэхэдэ ехэ ам-жалта туйлаһанай түлөө, энэ го-родой хүдэлмэришдэй револю-циноно габьяа тэмдэглэн, СССР-эй Верховно Советэй Президиум Москвае областин Орехово-Зуе-во городые Октябрин Револю-циин орденээр шагнаба.

Промышленна болон худөө аж-хын үйлдэбрийн хүүжөөжэ талаар табан жэлэй тусбө дүүргэлдэ Минскэ областиин ажалшад ехэ амжалта туйлаһанай түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиум энэ голдые Ажалай Улаан Тугай орденээр шагнаба.

(ТАСС).

АХА ДҮҮГЭЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

СССР-эй ба МНР-эй 1971—1975 онуудай арадай ажахын тусбөтүдэ холбожо тааруулаха талаар хоёрал-дэон Москвада боложо дүүртэбэ. Экономическа харилсаа холбоо дам саашадан үргэхэдэ, тэрэний аша үрнэ дээшлүүлхэ хамжээнүүд хар-раалданхай. Дам дамаа худалдаа ад товарнуудай список зүүшгөдгэбэ.

Ерэхэ табан жэл соо худалдаа амжалта туйлаһанай түлөө СССР-эй Верховно Советэй Президиум энэ областиин Ленинэй ор-денээр шагнаба.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЬЭЭ, СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДАЙ ПРЕЗИДИУМЭЭ, СССР-эй МИНИСТРУУДАЙ СОВЕДЬЭЭ

Коммунист партин, Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуу-лаша, 1905 онһоо хойшо КПСС-эй гөшүүн, КПСС-эй ЦК-гай гөшүүн, Социалис Ажа-лай Герой Николай Михайло-вич Швернигэи уни удаанаар үбшлөөд, 83-даху наһандаа, 1970 оной декабрин 24-дэ наһа баралһан тухайн КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Советэй Президи-ум, СССР-эй Министруудай Совет хүнзгы гашуудалтай-гаа мэдээсэбэ.

КПСС-эй Центральна Комитет СССР-эй Верховно Советэй Президиум СССР-эй Министруудай Совет

Шудхагшад элидхэбэ

Шудхалаа хэлэг участогай кол-лектив «жэлэйнгэ тусбө декаб-рин 16-да дүүргэбэди» гэжэ «Теплоприбор» заводой дирекци, парком болон завкомдо мэдээсэ-һэн юм. Тус участогай хүдэлмэ-ришэд энэ жэлдэ 1450 тоно шудхалаа хэхэ тусбөөнө декаб-рин 28-да дүүргэхэ гэгэн социалис уялга абһан байгаа. Тус коллек-тив социалис мурсыонэй ашаар абһан уялгага дүүргэжэ, 1453 тоно шудхалаа хэбэ.

Жэлэй дүүрэтэр хүдэлмэришэд үшөө 55 тоно шэрэм шудхаха зорилготой. Тийхэдэ шэрэм шуд-хаха табан жэлэйнгэ тусбөе тэдэнэр 300 тоноор үлүүлэн дүүргэжэ байна. Энэнь партин XXIV съездын хүндэлдэ эһо-тойл бэлэг боложо үгэхэнь лаб-тай.

АТЕИСТНҮҮДЭЙ СЕМИНАР-ЗУБЛӨӨН

Россия Федерациин «Знание» гэжэ бүлгэмэй организациин эм-хидхөн бундын ба бөөгий шанжание шүүмжэлгээр лекторнууд-эй зональна семинар Улаан-Удэдэ боложо дүүртэбэ.

Москвагай, Шэтын, Улаан-Удын, хэдэ хэдэн автономно рес-публикануудай болон национальна округуудай эрдэмтэд болон лек-торнууд—хамтадаа 100 гаран хүн тус семинар-зублөөндэ хабаадал-саа.

КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитацион таһагые даагша М. М. Гаськов энэ семинар-зублөөн нэгэжэ. Түрүүшын үдэр философин эрдэмэй кандидат А. В. Нуруллаев (Москва), фило-софин эрдэмэй доктор В. И. Гараджа (Москва), философин эрдэ-мэй доктор Н. П. Анинев (Москва) гэгшэдэй элидхэлнүүдэе суг-ларагшад шагнаа.

Хөөрдохы үдэрөө «Буддын шанжаны бии болодог, тэрэний гол ухаа» гэгэн тэмээр философин эрдэмэй кандидат А. Н. Ночетов (Москва) элидхэл хэбэ. «Мүнөө үсын ламын шанжаны үзэл бодон» тухай түүхын эрдэмэй кандидат Р. Е. Пубаев (Улаан-Уда) һонирхолтойгоор хөөржэ үгөө. Түүхын эрдэмэй кандидат Н. М. Герасимова (Улаан-Удын) буддын шанжаны культуунд тухай элид-хэбэ. Семинар-зублөөнэй хоёрдохы үдэрэй эсэстэ философин эрдэмэй кандидат К. Надеева (Элиста) мун лэ элидхэл хэбэ.

Семинар-зублөөнэй гурбадахы үдэр хамта дээрэ 7 элидхэл бо-лон мэдээсэл шагнагдаа; шанжаны хорото үдхые элишэлэн тайлба-рилха талаар ябуудгад хүдэлмэрийн дүй дүршлөөр семинарта ха-баадагша хубаалдаа.

И. ТИМОФЕЕВ.

СПУБЛИКЫН ВЕРХОВНО СОВЕДАЙ САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИНУУДА

Хэлдэ АССР-эй Верховно Соведай элжээтэ сессинин боло-лоһантай дашарамдан, Со-саг үргэлжин комиссинууд ажа, республикынгаа ара-ажахын, соёл культурын ниуудай хүгжэлтын үнгэр-табан жэлэй дунгүүдые, оной тусбө хараануудые хэлсэбэ.

Хэлдэ Верховно Советэй элжин-бюджетне комиссин дугларжа, заседание кон-ни туруулагша, депутат М. А. Налашников хүтэлбэ-Тус комиссин хүдэлмэридэ шиллэнхэ, барилга, зам ха-ва болон хэлхэ холбооний ниин түрүүлгшэ депутат Беллов, худөө ажахын га-ркомиссин түрүүлгшын то депутат А. Г. Рандин, тоола хаймаанай, ништын тоолой, хүн зоной ажа-лай хэрэглэмжэ хангал-галаар комиссин түрүүлг-шэд К. П. Альциан, ара-гэрээлэй, соёл культурын ортын талаар комиссин тус-хын орлошо депутат Павлов, эдүрнэ хамгаала-га социальна тэдхэмжин та-комиссин түрүүлгшэ де-О. М. Омбова, залуунуу-рэгүүдэй талаар комис-син түрүүлгшын орлошо де-М. Ф. Маханов гэгшэд ха-

«Түрэл партингаа XXIV съездэ ажалынгаа бэлдүүдэе зориул-нады» гэһэн уриа доро Улаан-Удын судна бүтээлгын заводой Леонид Иванович Прутовай хүтэлбэридгэ коммунист ажалай бригада хүдэлнэ байна. Эбтэй э-этэй энэ коллектив табан жэлйн-гэз даабри үшөө онтырьбь хара соо дүүргэжэ, мүнөө 1971 оной тус-бөөр амаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭЙ (баруун гарһаа): бригадир Л. И. Прутов, бригадын гашүүн И. Ю. Гилзюв, Н. Р. Зай-нов, В. В. Золотухин ба В. А. Хороменно гэгшэд ажалынгаа урда тээ зүбшэн хэлсэжэ байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР С. А. ЦЫБИКОВЫЕ БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДАЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Худөө ажахын үйлдэбэридэ удаан саг соо аша туһа ехэтэйгээр хү-дэлмэрин түлөө, мун түрэнөөр 50 наһа гүйсэһэнэтын дашарамдуулан, Байрадалай аймгай Дэрэнэй совхозой директор нурхэ Цыбинов Сультин Абидувичые Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Б. СЕМЕНОВ. Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байшан. 1970 оной декабрин 24.

БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. И. ИВАНОВТО БУРЯДАЙ АССР-эй НАУКЫН ГАБЬЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГША ГЭҢЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Багшанарай кадрнуудые бэлдэхэ хэрэгтэ габьяа ехэтэй байһанайн ба научно-шэнжэлгын хүдэлмэри амжалтайгаар ябууланайн түлөө Д. Банзаровай нэрэгжэтэ Бурядай Гүрэнэй багшанарай институтай теоретическэ физикын кафедрэе даагша, физико-математическа эрдэмэй доктор нурхэ Иванов Николай Ивановичта Бурядай АССР-эй наукин Габьяата ажал ябуулагша гэгэн хүндэтэ нэрэ эрэгэ олгохо.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Б. СЕМЕНОВ. Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байшан. 1970 оной декабрин 24.

БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР М. П. ЗВЯГИНИИЕ БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДАЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Ништын ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалһананайн түлөө, мун түрэнөөр 70 наһа гүйсэһэнэтын дашарамдуулан, пенсионер, 1920 онһоо хойшо КПСС-эй гашүүн нурхэ Звягин Матвей Петровичые Буря-дай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар ша-гнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Б. СЕМЕНОВ. Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байшан. 1970 оной декабрин 25.

БурАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Д. Х. РАДНАЕВАЕ БУРЯДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДАЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Удаан саг соо шэн габьялтайгаар хүдэлмэрин түлөө, мун түрэнөөр 50 наһа гүйсэһэнэтын дашарамдуулан, Бурядай АССР-эй худөө ажахын габьяата механизатор, Баргажанай аймгай Гаартын совхозой тракто-ристка Раднаева Дижидма Хобраковиче Бурядай АССР-эй Верховно Со-ведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлгшэ Б. СЕМЕНОВ. Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Удэ, Советүүдэй байшан. 1970 оной декабрин 25.

Бурядай АССР-эй 7-дохи зарлалы

Верховно Советэй 8-даху сессии тухай

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй наймадахы сн 1970 оной декабрин 29-нэй үглөөгөөр 10 сагта сөдүүдэй байшангай конференц-зал соо нэгдэхэ. Сессиде ерэнэн депутатнуудые Советүүдэй байшан-ы 409 комнатодо декабрин 28-нэй үглөөнэй 9-нөө шын 7 час болотор бүридхэлдэ абаха. Телефоннууд: 08, 26-20, 41-20.

ШҮҮМЖЭЛЭЛ БАГАТАЙГААР

1970 оон — юрын жэл бэлч: наймадги таан жэлэй нүүдлүн хара дүүржэ байна; партин XXIV съезд тугуулан, бүхн орон дотор социализм мурьсөөнэй дүрэн сорбиждогхой. Тимөөнэ элээн тугаа — таан жэлэйгээ даабарине предпрятинууд, колхоз, совхозуудайгаа имарар дүүргэжэ байхан тухай Загарайн районийн XXIV партина конференция хабаадагшад оло анхарал хандууланни гайхажуу.

Загарайн аймаг промышленне шэлэтэй: нэгэ заххаань нүгөөдэ хүртэрнэ модо бэлдэхдэгн, барилгын, элдэб захбарилгын предпрятинууд олон бондохой. Мун горагшад парад аймаг хон хойноо нү, ороо гэхэ мэтын эдэс хоолоор республикыга нинслэе хангалсаа ёшотой юм.

Энэ оон илгаа, эрхэ байдал дээрхэ үндэстэй уг зорилгонууда Загарайн аймагй партина организаци хэр бэлдүжэ шадаба гэсөө? Тус асуудалда КПСС-эй райкомой нэгэдхи секретарь Е. Н. Сибуренкой элдхэл соогоо ялала доторхой харуу гүе.

Нэн түрүн промышленна предпрятинууд — леспротхозууд тухай. Танда угэрхэн тоосооту гурбан жэлэй турша дотор модо хөрөөдөл 14 процент, амартын модо хөрөөдөл 27 процент нэмэһэн, тэрэй хава гэхэ мотын хубинуудыг хэлгэ баа ялээд дээшлэһэн байна. Шудуугайн леспротхоз хамгаана турүүлэн, таан жэлэйгээ даалбариа дүүргэе, ороондоо аяар 2 миллион 600 мянган кубометр модо бэлдэхэ үгэе.

Шэнэ Бөрөөнэй механикиса, Эдхин авторемонто заводууд үргэхдөө, энгэингээ эрэгээр худаломринь хэмжээн эхэ болоо.

Аймаг доторой бүхн предпрятинууд, колхоз болон совхозууд элект-

ройн өлшэ хүсэ централизованно аргаар абана. Ингэхдээ ажал худалмэрдөөн, ажалуудалдан хэды таатай зохид болоо!

Нүүдэй жэлнүүдэй аймаг дотор хэдэн шэнэ предпрятинууд барилгаа, нотаг нотагуудта гэр байранууд олоор эрбэлдэн, жэрлэдэн болсо. Тээ оройдот энэ гурбаан жэл оо 43100 дүрбэлжэн метрэй байрн гэрнүүд, 11 клуб, соёлгой байшан, 5 стоволо, 29 магазин, 4 библиотеке, спортивна 14 зал, 7 бани, ажалуудай хэрэгжэжэ хангаха 3 комбинат гэхэ мэтынүүд барилдаа. Предпрятин, колхоз, совхозуудай өшотой хайнаар худалжэ байһанай тэмдэг!

Хүдөө ажыху абажа үзэбэл, колхозуудайн өлшэ энэ таан жэл оо дунда ээргээр 57,3 процент нэмэ. Орооноо абага 12,8 процент, хартаба — 48,8 процент, өмш абага 17 процент нэмэһэн байна. Гална ээртэ малай тоо 13,4 процент, нондой тоо толгой 22,3 процент нэмэ. «Гигант» колхоздо Серапин Исиделовй барилжа байһан, мун Лара Апагадай улануурин системнүүдэ нэблэн үргэхдээ талаар хэды худалмэри хадгана. Гурьдса мяха, нү, нооно худалдаха таан жэлэйгээ даалбарине аймаг дүүргэнхэй. Эрхирэгэй совхозой Апагадай фермынь мүнөө жэл үнөөн бүриөө 2600 литр нү хаха юм. Гахайшадай дундаа «Гигант» колхозой нүүр Павлова эмэ гахай бүриөө 19,9 поршоохо абаа.

Гэбшье аймагй хүдөө ажыху эхэ дутагдалтай.

Горагшад аймаг аад, балзэй нү хаага, өмшн ургуулгаар хооо нү би гарһан, хэрэгжэн колхоз гү, али совхоз харагданайгүй. Харин бүхн ажыхуудын үнгэржэ байгаа таан жэл соо мяха, нү, нооно абаха даабараа гүйсүүлээгүй. 100 эхэ хонинхоо 76 хурьга, 100 гүүннөө 51 унагад абтаһан байна. Мал үхэборилда, үүдэрнын хайжаруула худалмэри нута.

Тээд предпрятин гү, али совхоздо амжалта дэбэлэһэн орьелжо гү, али нимэ эхэ дутуу дундуудай үзэгдэжэ байхада, аймагй партина эхин организацинууд юу хэһэн байһаб? Элдхэл соо тоо томьёо, экономическэ бүрихдэн тон шухала юм бээ. Тээд гансал нимэрхүү юмээр хи-заарлаад орхиорхиходо хайһаа юм! Эмхидхэлэй, партина худалмэри тухай нүүр Сибуренкой Е. Н. хөөрхэдөө, тус ажалье экономико, үл-дэбэрлөөн таа татаад, ажыхууд комбинистуудай хайшан гээд нүдөөлһэн тухай дэлгэрэнгээр тодорхойлоогүй, харин юрэнхы мэдэрнүүд болжорхөө.

Элдхэл соо мун соёл сурталы худалмэри тухай «хөр-гурбан» үгэр хэлэгдэһэн. Шүүмжэлэл, орьотыг шүүмжэлэл тон хомер. Али үгэ хэлэгшд нэмэжэ, тодолжо, шүүмжэлэхэ үгэбэ гү?

Трибунада нэн түрүүлэн Шудуугайн леспротхозой директор Маневе Ю. Д. гараба, таан жэлэйгээ тусэбэе коллективизацэе ноябрийн 30-да дүүргэн тухай элдхэбэ, энэч хадаа үйлдэбэрлөө шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбэрүүлһэнэй

аша үрө мун гээбэ. Тээд унахөөрөөнэ захбарилгын бааза, модо буурагшн худалмэри, модо шархэ харгы барилга гэхэ мэтээр эхэ хайжаар эмхидхэн байна. Гална тэндэхэ үл-дэбэрлээгшд, комбинистууд ажалтай жааг заршам бэхжүүлэхэ, даалбарита ажал дээрэ хүн бүхэнэй харюусалгыг дээшлүүлэхэ, нозог ношбо хунүүдтэй, архиншадтай эб-сэстэйгээр тэмсэхэ талаар сэг үргэлжин худалмэри ябуудцаг байна. Гэр байра, хүүгэдэй саад, ажилнуудэ болон бусад барилгануудэ олоор барюулаа. Энээнэйнь аша тухаар худалмэришад ажалла орхижэ ошотхөө боло.

Тэрэшалэн Онохойн модовой комбинатай парткомой секретарь нүүр Сергейчев, харгы замтай 18-дахн дистанци партина эхин организацин секретарь нүүр Рылов, «Татарский ключ» гэжэ Карьеро-управления начальни нүүр Сафронев болон бусад ажил адир-хуугаар — туд предпрятингаа амжалтанууд тухай, партин съездын үрда тээхи социализм мурьсөөн тухай элдхэһэн байна. Тиххэдэ Онохойн модовой комбинатай Шекинскэ комбинатай хидэй жэшээ дэмжэжэ, зарим газартаа худалмэришадынгоо тоо үөөлһэн, дабар мэрэгжэл шудалаа худалмэри эмхидхэн, харгы замтай Карл Марксн нэрэмжэтэ колхоздо шэфекс тугаамаха үзүүлһэн, «Татарскэ ключ» гэжэ уурхайла, харгы замтай 18-дахн дистанциа хүмүүхүүдгын худалмэрин зарим тэдэй хайжаран тухайн эирнэ.

Зүгөөр ажыхуда КПСС-эй райкомой аажуу галдаад, партина эхин организацин юу хэдэ тухай хэлэгдэбөгү.

Тээд аймагй промышленна предпрятинууд бутлааран жэгдэ хайнаар худалмэригүй. Онохойн модовой комбината худалмэрингөө сэг ашаг туга багатайгаар үнгэрэгдэ, механикуудаа хооо эб-дээг, унжгайг уаанаар захбарилгад гү, али, жэшэнь, Хандагтайн леспротхозой доодо складуудань төдгөхдөн онһон тухээрлэхүүд үнэ удаан сэг соо ашагалдаа оруу-ласдаггүй байна. Энээн дээрхээ дур-сагдан предпрятинууд эхэхэ гарза гайда ороо. Тээд эндхи партина эхин организацинууд юу хэһэн бэ? Энээн тухай хурса шүүмжэлэл гарахал ёшотой байгаа.

Түрүү дүй дүрлэл гээбэл, «Промышленнигүүдхээ» СССР-эй Верховной Советай депутат, Социализм Ажалай Герой А. П. Бурдировой сууга бригада тухай хэньшэ дурдаггүй.

Хүдөө ажыхууд юу дурдахдаб, ажаглабаб, шүүмжэлэбэ? Карл Марксн нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Д. Ц. Цыбинялов, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Д. Б. Баданов мун э үнгэржэ байгаа таан жэл соо ямар амжалтанууд туйлдэһэн тухай элдхэбэ, мун доторойноо зарим борхилал-нууд тухай дилаа эхэ руун табид-дэ. Аймгысэдкомой дүргэдэй нэр-дөө ажыхуу управления мэрэгжэл-тэдэй эдэбихгүй муугаар худалмэри болоһон тухай, колхоз, совхоздо дунда мэрэгжэл худалмэришэдтэй.

зоотехник гү, али ветеринариудтай гэдэний муртай худалмэри хэжээ болшоһон тухай нүүр Баданов Д. Б. тон үгэ шүүмжэлэбэ. Энэ ялала болохотой томо «Ушантэйхэн» асуудал. «Эдхин улануурин системэ барилга аяар 15 жэл соо унжгайраа. Барилгын эмхинүүд харюусалгаггүйгөөр хандана... Механикаторнууд, малшад колхоздоной хэрэгтэй. Нүүрүүлнүүд энэ талаар бодото үүргэ дүүргэнгүй. Дунда нүүрүүлнүүд тусэхдээ, үхбүүд ороо тээшэ худалмэри абаһана Энээн тугаа КПСС-эй райком ханаага зободог болоһой гэжэ Д. Ц. Цыбинялов ялала зүйтэйгөөр ханмажлала.

80 га газар дээрхээ 1970 ондо 25140 центнер куузику ургуулан, хартаба хурдаад нэгэ комбайн тааруула хэрэгжэһэн, энэ жэлээ гектар бүриөө 350 центнер куузику ургуула тухайлаа Онохойн совхозой куузикуод Е. Н. Сибуренкой хэлээ. Баһа Онохойн совхозой директор нүүр Савельев... Ингэд гээд лэ.

Конференци дээрэ хүдөө ажыхын талааршье юрэн тоосоонууд болшоо. Горадые эдэ хоолоор хангаха, өртөөг эхэ олоо дохидше оруужа шадха байһан аад, Загарайн колхоз, колхозууд барираггүй; үнгэрхэдэ мяха, нү, овоо, нооно абаалга тээдэй дүүгүүд республиканска дунда зэргын дүүгүүдээ боло-руу байшоо. Энэ юн дээрхээ доло-ноб гэдэн гол шалтгаан конференци дээрэ элирүүлэгдэгүй.

Ушөө нэгэ дутагдал юуб тани комбинистуудыг илэйн-шынчэскэ талаарй яажа хүмүүхүүд партина хуралсайн хава гэхэ эмхидхэгдэдэ, нүүрүүлнүүдэ тугаа үзүүлэгдэдэ тухай элхэнэ халта-мүтэ хэлэгдэдэ лэ. Зарим маг дотор соёл сурталы худалмэри — партина эхин организацинууд гол нагэн худалмэрин ямар бондох тухай, конференци дээрэ тоошотго болоогүй.

Тэрэшалэн ажалшадай өшотой амхи зурганууды партина организацинуудай яажа үзүүлэгдэдэ тухай хэньшэ хэлэгдэб.

Энэ хадаа КПСС-эй райкомой худалмэрин дутагдалы гү, али, оронэй амар магтайгаар ирнэ байһаные тодорхойтоосожэ бэшэ аа!

Экономическэ шэнжэлэл, «Сооно» тон шухала. Гэбшье ялала, бөө шүүмжэлэл худалмэри дурдуулагдажа, соёл сурталы мэрнин асуудланууда зохио шэрал хандуулагдаха байгаа.

Районно партина конференцины үйлдэбэр, ажам, куузикуудыг сашадан хүүгэдэй дээр хэмжээнүүдэ хараалыг тоол баталан абажа, КПСС-эй райкомой, мун шалтантын комиссийнэ состав хунтаб.

Конференцины худалмэришэдэй обкомой секретарь В. Г. Баданов хабаадаасаа.

КПСС-эй райкомой эхин пленум боложо, КПСС-эй Загарай райкомой нэгэдхи секретарь А. Сибуренкой, секретарь уугаар А. Радиров, О. Н. Баданов гэгшн гэгдэбэ.

Р. ЦЫБИНОВ манай тугхай юр

ШИИДХЭХЭ ХЭРЭГ ЕХЭ

Сэлэнгын аймагта томохон предпрятинууд бии. Энэ шулуу нүүрэн малтагдана, модон бэлдэхдэгнэ, онһон техникэ захбарилгадана. Түмэр замтай томо станцинууд бии. Нүүдэй жэлнүүдтэ барилгын худалмэри үргэнөөр ябуулагдаа. Галуу-та-Нуррай ГЭС-эй барилга сэлэнгынхидэй омогрой болонхой.

Аймагй хүдөө ажыху болон культура жэлдээ хүгжэбэ.

Тоосооту үе соогоо аймагй партина организаци КПСС-эй XXIII съездын, мун партин ЦК-тай Пленумэй шиндхөрбөрнүүдэ бэлдүүгдэдэ гол анхаралаа хандуулаа. Тингэжэ аймагй ажалшад таан жэлэй туршада хараалһан тусэбөө амжал-татайгаар бэлдүүжэ байна. Тусхайлаха, промышленна продукци үйлдэбэрлэхэ тусэбны үнүүдтээ. Таан жэлэй даабаринаа гадару 2 миллионхоо үнүү тухаригэй продукци гүрэндэ худалдагдана. Үйлдэбэрин гол фондууд ашаг олоогшор эрхилэгдэнэ. Хуушан предпрятинуудайн үйлдэбэр үргэдхэгдэжэ, шпанэр залгандана, мун шэнэ предпрятинууд олошорно. Эмхидхэлэй-техникэс хэмжээ ябууланууд бэлдүүгдэжэ, гурбан зуу гаран техникоскопическэ тухээрэгшнүүд, 10 шотондо болон онһотой лини ашаг-лагдаа. Хүдөө ажыхуда, промышлен-ностыда шэнэ техникэ хэрэгжэжэ, ажалтай бүтээсэ горитой дээшлэбэ.

1967 онийдо орходоо электрин эхэ хүсэ хэрэгжэлтэ 3,7 дахин эхэ болоо гэхэ гү, али гансахан хүдөө ажыху үйлдэбэридэ хэрэгжэлдэгдэ электрэнергий 4,5 дахин хүгжөө.

Энэнтэй хамта, КПСС-эй райкомой нэгэдхи секретарь нүүр В. С. Раднаев тоосооту элдхэл соо-тоо предпрятин болон колхоз, совхозуудай партина организацинуудай элэний дунда нинта-политическэ худалмэри үргэнөөр ябуулжа, социализм мурьсөөнэй долонье улам үргэдхэжэ байһан тугаа тодорхойгоор хэлэбэ. Партина эхин организацинууд комбинистуудай үүргэ харюусалгыг дээшлүүлэхэ хэрэгтэ горитой анхарна. Тингэжэ ажалтай бүтээсэ дээшлүүлжэ, нинтын үйлдэбэри хүгжөөгдэдэ хайн нүлөө үзүүлэбэ.

Таан жэлэйгээ тусэбэе аймагй колхоз, совхозууд амжалтатайгаар бэлдүүжэ, гурбад орооно гаржа худалдаха тусэбөө 225 процент, мяха — 100,3, нүн — 108, нооһон — 112 процент дүүргэжэ гэхэ гү, али нүүр-шын гурбан жэлдэ мяха худалдагдла 25 процентээр, нүн — 17, нооһон — 31,6 процентээр эхэдхэгдэ. Энэ жэлдэ аймагй ажыхууд хүдөө ажыхуудын гурбадэ худалдаха тусэбөө бүхн түрөөрнэ дүүргэнхэй. Гурбан жэлэй туршада колхозуудай өлшэ доход 3,8 миллионхоо, 6,3 миллион тухариг хүртэрөө дээшлээ. Совхозуудай гүрэндэ худалданан продукцины хэмжээнэ миллионхоо үнүү тухаригөөр эхэ болоо.

Гэбшье хүдөө ажыхуда, мун промышленна предпрятинуудта хэрэгжэлдэггүй арга боломжнууд эхэ байгаа гэжэ тоосооту элдхэл соо, мун делегатуудай хэлэһэн үгэнууд соо тэмдэглэгдэбэ.

Аймагй комбинистуудай гол зорилго юуб гэбэл, ажыху болон ферма, бригада бүхэнэй доторой арга боломжнуудыг гүдхэбэ.

Тэрэй хэлэһэн үгэе бусад делегатууд баталаа. Химин совхозой куузуурашан нүүр Б. Р. Жамбалов трибунада гарахдаа, тарган ажал хүгжөөхэ, нинтын малда тээжээ эл-бэгээр бэлдэхэ арга боломжнуудай эхэ байһан тугаа тогтоо.

Энэнь юуб? Таряалан, саблалан муугаар уналагдана. Хэрбээ энэ асуудал шиндхэлгэдэ, бүхн комму-нистуудай хүсэн элсүүлэгдэжэ, социализм мурьсөө үргэнөөр дэлгэрүүл-лэгдэн байбал, нилээд эхэ юмөн хэдхэжэ байгаа. Тимөөнэ партина организацинууд саашаа малай тэ-жээл бэлдэхдэгнэ гол анхарал хан-дуула ёшотой гэжэ тэрэ үгэе тоо-шоно.

Сэлэнгын аймаг хони олоор үс-хэбэрлэдэ республиканын томохон ажыху болон. Гэбшье малай түл олошоруула, илангаяа хонидой тоо толгой олошоруула асуудал хан-галтаггүйгөөр шиндхэгдэнэ. Нүүдлын жэлнүүдтэ аймаг дотор 100 эхэ хонир бүриөө 70—73 хурьган абтаһан байна. Аймагй түрүү хониншод Б. Г. Банаракцаева, В. И. Романов, Г. Дондуков болон бусадуудай нэгэ-шье хонидоо нүбэйрууланггүйгөөр тэжүүлжэ байхада, зарим ажыху-нуудта тон үсөөн хурьгадые абадг хониншод олоо. Юунһээ тингэһэнбэ?

Түрүүлүүдэй дүй дүрлэл, онот арганууд үргэнөөр хэрэгжэл-тэбэгү, — гэжэ дэлгэдүүд Б. Г. Бан-заракцаева, Н. И. Мельников гэг-шэд тэмдэглэһэн байна.

Заалуушад дунда хүмүүхүүдгын худалмэри хайнаар эмхидхэхэ, тэдэние мал ажал, тарган ажалда олоорнэ хабаадуула хэрэгтэ парти-на организацинууд анхарха ёшотой гэжэ ВЛКСМ-эй райкомой секретарь нүүр Г. Г. Гармаев хэл-лэбэ. Мун хүдөө ажыхын мэрэгжэл-тэдэй үүргэ харюусалга тугаа деле-гатууд И. Р. Лубсандониев, Д. Б. Цыдылов гэгшэд тогтоһон байна.

Конференци дээрэ мэрэгжэлтэдэй ба-намжа, дурдахлануудыг тоочогүй зарим хүтэлбэрлэгшэд шүүмжэлэг-дэ. Илангаяа «Эрдэм» колхоздо нимэ абадал ушардаг. Тимөөнэ тус ажыху гэгдэлтэй.

Кадрнууды шэлэн олохо, зүбөөр хүмүүхүүлэхэ асуудалда конференци шухала анхарал хандуулаа. Нүүд-лын жэлнүүдтэ партин райком болон парткомуд, партина эхин организацинууд комбинистуудай түрүү үүргэ дээшлүүлэхын, тэдэние харюусалгай тугаада дэбжүүлхын тугаада нилээд худалмэри ябуулаа. Мунөө үедэ хүдөө ажыхын үйлдэ-бэрин хайбаринууда бүхн комму-нистуудай 70 процент хабаадаа. Промышленна предпрятинуудта барилгада, транспортта худалдэ-найман зуу шахуу коммунистна-рий 659-ниын үйлдэбэридэ худал-дэг. Энэ хадаа аймагй партина организацин эхэхэн хүсэнини боло-

но шуу. Партин райком парти-на эхин организацинуудыг бэх-жүүлхын тугаа бодото тугааламжа хүргэлсэнэ. Нүүдэй үедэ партина худалмэрин дүй дүрлэлтэй арба гаран коммунистнар партина эхин организацинуудай секретарьар болгодоо. Ажыхуудай болон пред-прятинуудай партина комите-дүүдтэ дээдэ эрдэмтэй хүнүүд олоо.

Гэхэтэй хамта, комбинистуудай үүргэ харюусалгыг дээшлүүлэхэ хэр-эгтэ зарим партина организаци-нууд багаар алхарна гэжэ конфе-ренци дээрэ хэлэгдэбэ. Энээн тугаа шахтоуправления партикомой сек-ретарь нүүр Медведев, Лениний нэр-эмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүүр Бадмаев, өдолой фабрикин парторганизацин секретарь нүүр Ноновалова гэгшэд хэлэбэ.

Конференцидэ үгэ хэлэһэн деле-гатууд партина хуралсалыг хай-наар эмхидхэхэ хэрэгтэ анхараа. Политическэ бүхн янзын хуралсал-да 2197 хүн, тэрэ тоодо 1432 ком-мунист хабадана. Гэбшье полити-ческэ хуралсал эмхидхэгдэдэ горитой дутагданууд ушарна. Илан-гаяа Сэлэнгын ЛПУ, Лениний болон Тельманой нэрэмжэтэ колхозуудта зарим совхозуудай отделенинуудтэ энэ худалмэри ханабанаа хүрэн-гү.

Эгээл тингээдэ политическэ хур-алсал эмхидхэгдэдэ партин рай-ком бодото анхарал хандуула хэр-эгтэй гэжэ делегатууд нүүр В. К. Сайдунов, Н. Е. Ахметов гэгшэдэй конференцидэ тэмдэглэ-һэнини зүбтэй. Зоний дунда эмхи-дхэгдэдэ нинта-политическэ худал-мэришад болон. Энэ талаар түрүү партина организацинуудай дүй дүрлэл хэрэгжэлгэдэ ёшотой.

Районно партина конференцин худалмэридэ КПСС-эй обкомой сек-ретарь нүүр Н. Е. Медведев хэлэ-дажа, аймагй партина организаци-нууд бэлдүүлэхэ тодорхой зорилго-нууд тугаа тогтоб.

Конференци аймагй бүхн комму-нистуудыг КПСС-эй XXIV съездын хүсэлдээ дэлгэрһэн социализм мурьсөөнэ ажалтай эхэ амжалта туй-лахынь урьялһан дэлгэрэнгээр тог-тоол баталан абаа.

Конференцины һүүдэ эмхидхэлэй пленум боложо, КПСС-эй райкомой нэгэдхи секретарьар нүүр В. С. Раднаев, секретарьнуудаар — В. И. Пухальский, С. Д. Ринчинов гэгшэд хунтагдла.

И. ОЧИРОВ.

Һонирхолтой семинар

«Восточные Саяны» колхозой болон «Аршан» курортн агитаторнууд на-хан сугларжа, шажа-най хорото ухмы-лишэлан тайлбарил-ха тухай хэрэгжэл-лэбэ «Восточные Саяны» колхозой парткомой секретарь Е. Н. Милонтов Толтын сель-скэ совсэдэй газар дээрэ оршодог тосхон хууринуудта лек-ционно пропаганды ямарай ябуулагдадаг тухай дэлгэрэнгээр хөөрөө. Хоймор гэжэ нутагта лекторнууд хойр бүлэг бии.

30 лектор, 69 агитатор эдэ бүлэгүүдтэ оролоно. Мун партком 13 политинформатортай. 1970 он соо хамта дээрэ 260 лекции хүн зоний дунда уншагдаа, шажа-най хорото ухмы-лишэлан талаар эхэ юмэн хэлээ. «Жа-шанхэдэ», Галбайн лекторнуудай бүлэгэ дааша Д. А. Шунь-ковай хуурабэр дор Галбайн отделенида шажан тухай 10 лек-

ци уншагдаһан бай-на. Тинхэдэ Толтын лекторнууд шажанай хорото уха тухай 19 лекци уншаа.

Толтын лекторска бүлэгэ дааша Д. Г. Замбалаев үгэ хэл-лэхэдэ, нүүрүүлнн үхбүүд болон түр-дэлхийдэ дунда ша-жан мургалтай хорото уха тухай ябуула-гдаа худалмэришэд илангаяа дэлгэрэн-гыйгээр тогтоб.

Багша З. Б. Ра-пуулаа хими заадаг. Тэрэ химин эш шид-тэ хуушан тухай туршалтануудыг хэ-жэ, хүн зондо ха-руулаа. Буриал хэлэ заадаг багша С. Д. Сотникова бөө, лама-нарые шоглон ха-руулаан Х. И. Нам-саравай зохолонну-даар, Тунхэнэй уран зохиолдо Б. Ябжан-вай бэшэһэн «Хойм-рой шүдхэр» гэдэн зохиолоор нилээд һонирхолтой хөөрөө эм-хидхэбэ. «Хойморой шүдхэр» гэжэ ном соош бөөгэй ябадал харуулагдадаг юм.

Физикын багша Д. И. Сонголова, литерату-рын багша Б. М. Ха-маганова болон бу-садые имерхүү те-мэнүүдээр мун лэ хөөрлэдэ хэнэ.

Түрхын эрдэмэй кандидат Т. М. Ми-хайлов буддын шажан ба лама бөөнэй хорото аюулгын уха шанар тухай хөөрөө. Хаана, ямар аймагта, хэды лама бөө бииб, эдэнэртэй ямар ажал ябуула-гдаа ёшотой гэхэ ма-тэ юмэн дурдагдаа. Шажанай хорото ухмы-лишэлан талаар ажал худалмэришэд улам үргэдхэхы нүүр Ми-хайлов уралаа.

Арад зоние ком-мунист ёшоор хүмүү-жүүлэхэ тугаа КПСС-эй райкомой сек-ретарь Н. И. Крючков хэлээ.

Тоородо, Туранда, Тунхэдэ мун лэ нимэрхүү семинар-нууд үнгэрэгдэбэ.

Б. БИРБАЕВ, хүдөө бэшэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряад хүдөө ажыхын институтай хурсалы «Байгал» ажыхын эрхим хайшан Дорж Лубсанович долоо. Нүүр Дондопон байша оний үнгэрһэн 11 варын туршда даажа жабан үнэи бүриөө 4977 килограмм нүу хаан байн Угэрһэн жэлэй ажалай дүнгөөр Дорж Лубсанович ВДКЖ ороноо медальар шагнагданан юм.

Орохо газарнай олон. Машина соомнай элдэб ажалтай тугаа-тад ябалсана. Хара Хужар, Шаснур, Монголзон, Хужар, — ги нүүдэнэй жоолоһондоо хандана. Дээдэ-Талын арюун харгыга жоолоһоннай табиуула. Нилээд оройтожо колхозой тосхон лэ-тэбэди.

Конгорин жажууда машинишье тугааа зогсошобо. Конгорин хүн олоо. Мэрэгжэлтэд, малшад, механикаторнууд эндо сурталы бай. Булта коммунистнар, комсомолшууд, залуушуул мүнөө үнэе түрүүлшын хашаал эхилхөн гэгдэбэ.

Колхозой түрүүлэгшэтэй арбад жэлэй урдахана аймагй тигрофаида наборишор хамта худалжэ байша бэлэбди, — гэжэ пропагандист Андрей Сыренович Галсанов хөөрөө.

Хамгай түрүн «Ажалай бүтээсэ, коллективнэ ажыху тугаа-гэһэн темээр хашаал эхилэбэ. Хашаал хайнаар үнгэрөө. Мун хон хэдэн темэнүүдэ экономическэ эрдэм ухаанай үндэһэ һути социализмн политикониса, В. И. Лениний намтар — эдэ биир хурагшад айнарда байха юм. Хамта 50 гаран хүн хурана. Мун политтургуулин хашаалнуудыг үнгэрхөөр Бурин-Голой энэ нүүрүүлнн багша Дари Аюшевнэ Патархеева томилогдоод, ун-дахи хашаалдэ бэлдэжэ эхилэнхэй.

Д. ДУГАРОВ.

БАЙНААР ҮНГЭРӨӨ

Бага зэргэ тоһон болоһон хуб-сагатай, мураалхг үндэр томо бөөтэй наһалаа хүн Хэжэнган совхозой машина, трактор зах-барилгын мастерской со үбэл-зүн, хабар-намаришье хоолоо хар-рагдажа.

Энэманай тус ажыхын үнийн механикатор, мэрэгжэл эхэтэй дархан Нимбу Абдуевич Сод-номов гэһэн. Тэрэ Хэжэнган гол-до түрүүлшн МТС-эй эмхидхэг-дэжэ, «буулад хүлэг» — трактор, комбайн, машинануудай бии боло-лохоо хойшо мүнөө хүртэр лэ түмэр түдэгтэй хуби заяагаа холбоһон хүн юм.

Нимбу Абдуевичай үгэдэ, мастерской со хоолон шэнги бо-лошодог. Энэ хүмнай байхада трактор, машинишэдэрн, элэ-һэн детал, частие асараяд үгэ-хэлэхэ, хэды эдэ арьюулаха хара-да, нэгэл тугатай захбариа хэ-лэхэ, үгыншье хаа, шэб шэнэ гэхэ болгодо, асаржа үгэдэг юм. — гэжэ Хэжэнган совхозой ме-ханикаторнууд хооралдаг.

«Манай машина, техникни ёшотойл хирүүр тээшэ» гэжэ тэрэнин зон дэмь нэрлэгдүүл-байха. Энэманай түмэр, зэд, туу-

МАСТЕРСКОЙН ЭЗЭН

лин зүйлнүүдэ хүү галга шудхала машина уран гурт дархан, автомашина захбарил-даг слесарь мэрэгжэлтэй хүн. — Би шир багшаагаа нэ-шо эсэгынгээ хажууда хон хөөр-дөн, алха душын дээрэ өдөө болон хүн гээшэбэ, — гэжэ тэрэ энэбхилэн хэлэдэг.

Нүүр Содномов эгээл найм-тай механикаторнуудайман нэгэ болоно. Тэрэний гараа хурга захбарилһан трактор, машин хэзээдэшье эрхим шаргалтай бүтээгдэһэн байдаг. Мунөө тех-никэ захбарилгын үедэ үр-рэйгөө даабарине 120—130 процентһээ доошо дүүргэдэг — гэжэ совхозой парткомой се-ретарь Б. У. Жамбалов хөөрөө хуугаа хон.

Энэ жэлдэ Нимбу Абдуевичта «Буряад АССР-эй галсан механикаторнууд» гэдэн хүндэтэ вэр зэргэ олгодо.

Түрэл партиянга XXIII съездые ажалтай эхэ амжалтын утахтын тулоо худалжэ бай-бди. Съездын нэгэдэтэр бид трактор, машинанууды зах-барилжа, бэлэн болгохдод ган манай мастерской худалмэришэд мэдүүлэнхэй, — гэжэ тэрэ хөөрөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. А. Сод-номов.

Д. САМБУЕВ.

СЛАВЯН ЛИТЕРАТУРА НАИН МЭДЭЛЭГ ХҮН

ЛЕНИНГРАД. Академик Д. С. Дихачевто Эдинбургин (Велико-британ) университетей эрдэмтэ доктортой хүндэтэ нэрэ зэргэ олгодо. Эртэ урда сагай Русийн, мун бусад славян ороонуудай, тэрэ тоодо Болгарин, Сербини ли-тература шэнжэлгын талаар тэрэ-нэй эхэ габыатай байһанниг тэмдэглэгдэбэ. Энээн тухай мэдээ-сэл эрдэмтын худалмэришад СССР-эй Наукануудай акаде-мини Ород литературын инсти-тутда абтаа.

Д. С. Дихачев уртай тээнэ Ос-фордско (Великобритани) болон Копернигэй (ПНР) нэрэмжэтэ университетүүдтэй докторой хүн-дэтэ нэрэ зэргэдэ хүмнэгэ хон. Мун лэ Болгарин, Австрия Нау-кануудай академинүүдтэй гэгшү-нээр хунтагданан байгаа.

Совет орон доторнай

БАРУУН СИБИРИН НЕФТ

Геологууд энэ жэл Тюменин областдо эхэ нефитэй хэлэи уута олоо. Тэдэний дунда Ви-турска, Полачевска Уренгойско, Туниска болон бусад бии. Урен-гойско дунган түүхэ һонирхотой байна. Уулзай дээрхи эгзэн эхэ тоотой газай нудалай дорноо гарана. Губинскан баһал тимжэ байба: дээдэ захарин — газ, доо-гуурнь — нефть. Нимэ хоёр да-хар уута Баруун Сибиртэ үсөөн бөшө юм. Новопокровско, Толу-уска, Советскэ Вахска, Усть-Ба-льска нефтин нөөсэ багилгы наринаар шэнжэлгэ мүнөө жэлдэ дүүрээ. Баруун Сибиртэ бүхн-дөө 60 гаран тимжэ газар олод-но.

1971 ОНОЙ ЛОТЕРЕЯ

Россин Федерацин хото горо-дуудаар, худалмэришэдэй тосхо-нуудаар, хүдөө нутагуудаар де-кабрийн һүүн багта РСФСР-эй 1971 оной мүнэе ба эдэл шүүхэ лотерей наймаалагдажа эхилхэ.

Шанэ лотерей дүн хамта 126,6 миллион тухаригэй боложо гэжэ республикын Финансын минис-терствнээ ТАСС-ай корреспон-дентдэ мэдээсэбэ. Энэ

Парти байгуулхын түлөө тэмсэл соогуур

«Искра» газетын түрүүшын номерой гараанһаа хойшо 70 жэлэй ойдо

«Искра» гэжэ бүхээрэй марксистска түшүн гэгдэхэ газар хэблэгдэжэ байна. Энэ газар жэлэй боого дээрэ биир болон энэ газар түшүн шэнэ саг үеин революциноно суртал дэлгэрүүлэгшэ болоно байна. Энэ ажалуужа байгаа саг үеин ленинскэ эрхшээл үе гэжэ үүдэн үндэстэйгээр нэрлэдэг. Империализмһаа коммунизм тээшэ хүн түрэлтэ шүүд эрхүүлэн бүхэдэлхэйн-түүхэтэ арнууд энэ үе соо болоно байха юм. Ленин бии болгон «Искра» газетэ юртэмсэ хүн түхэл шарай хубилгаан революциноно энэ агуухэ хубилгалтын эхиндэ байба. Тэрэн түрүүшын номер Лейпцигтэ 1900 он декабрьда гараа нэн. Шэнэ түхэлэй програм парти байгуулха эцэсэг болохо бүхэдэлхэйн-түүхэтэ гэжэ бэлдэжэ байба. Ленин бии болгон «Искра» газетэ юртэмсэ хүн түхэл шарай хубилгаан революциноно энэ агуухэ хубилгалтын эхиндэ байба. Тэрэн түрүүшын номер Лейпцигтэ 1900 он декабрьда гараа нэн. Шэнэ түхэлэй програм парти байгуулха эцэсэг болохо бүхэдэлхэйн-түүхэтэ гэжэ бэлдэжэ байба. Ленин бии болгон «Искра» газетэ юртэмсэ хүн түхэл шарай хубилгаан революциноно энэ агуухэ хубилгалтын эхиндэ байба. Тэрэн түрүүшын номер Лейпцигтэ 1900 он декабрьда гараа нэн. Шэнэ түхэлэй програм парти байгуулха эцэсэг болохо бүхэдэлхэйн-түүхэтэ гэжэ бэлдэжэ байба.

Оройд марксистнуудай газетэн уласкоорондын хүдэлмэришэдэй хүдэлөөндэ эрхшээлтэйгээр хабаадагша, элдэб янзын оппортунизидэ эсэргүүцүү шүүд шангаар тэмсэдэг, революциноно хургаалай ариун сэбэр байхын түлөө хэлбэршээгүйгээр тэмсэдэг байл. Росидай марксистын үзэл сурталай дайсагта эсэргүү «Искрын» ябуулган тэмсэл уласкоорондын ревизионизмын хушыг эхээр шуудруулан, бусад оронуудай социалист партинуудай революциноно үзэл баримталагшадта янзын бөлжө үгэһэн байна.

«Бүхэдэлхэйн пролетаринар, нэгэдэстэй» гэжэ уласкоорондын пролетарскаар ханалаа нэгэдэлгэн нангин үржада оройд марксист газетэ хэлбэршээгүй үнэн сэхэ байһан юм. Националь асуудалаар манай партинын, социализмын илалтын түлөө, коммунизм байгуулгын түлөө тэмсэдэг Совет ороной ардуудай хани бариса, харилсаа холбоо хангаан партинын үндэстэй бүхэйн пролетарска интернационализмын марксистско-ленинскэ гол ёһонууд болохо үгөө нэн. Социалист эбтэ бүхэдэ хамаата оронуудай хоорондох харилсаа холбоондо, элдэб үндэстэй яланга олон миллион ажалшадые өөһдөнгөө зэргэжүүдтэ нэгдүүлэн хилин санахи коммунизм болон хүдэлмэришэдэй партинуудай ажал ябуулгад пролетар интернационализмын гол ёһонуудын хүтэлбэри болохо үгэдэг.

Этигэл найдабарнигү ябадала, тогтуурнигү ябадала дайшалхы зэргэжүүд худар шургуудад оппортунизидэ этэгээдүүдые өөһдөнгөө зэргэжүүдэй бурил шүүд сэхээр намнажа гаргабал, революциноно парти улам нагта, улам хүсэтэй болохо гэжэ Ленин хэлэдэг нэн. Тэдэ «экономистнуудай», эсернуудай, бундовецуудай, жэжэ буржуазна националистнуудай, буржуазна либералнуудай үзэл сурталай талаар шанга тэмсэл ябуулган жэжээжүүд «Искрын» түүхэ соо дүүрэн байха. Лениний хайра гамгүй шүүмжэлэлы тэдэнь бутладаа үзэлэн байха юм.

Ленинэй «Искрын» түүхэтэ габьяан юм бэ гэхэдэ, манай парти байгуулха хэргэе бүхы талаарнь тэрэ бэлдэхэн, тэрэнэй байгууламжын, ажал ябуулгын гол туримуудые зохион, оппортунистуудта эсэргүү хатуу ханга тэмсэл соогуур тэдэ туримуудые хамгаалха абан байна. «Искра» болбол партинын II съезд бэлдэ нэн. Тэрэ съездын бөлшөвик партинын эхи захыг табиһан байба.

Хүдэлмэришэн аниги парти байгуулха түрүүшын бодото шата гэжэ газетые тоолохо зуураа, «Газетэ гэжэманай гансал коллективнэ пропагандист ба коллективнэ агитатор бэшэ, тэрэшэлэн коллективнэ эмхидхэгшэ мүн» (5-дахы том, 11-дхи нүөр) гэжэ объективнэ аналгайдалда хэлбэлэй дүүргэдэг үргэе Ленин багшамнай сэсэн мэргэнээр тодорхойлон байгаа.

Ленинэй «Искрын» алдарт хайхан заншалын совет хэлбэл мүнөөшье ариун нагтнаар сахима байдаг, бүхы дэлхэйн коммунизм хэлбэл тэрэниг хүтэлбэри болдог. Совет хэлбэл хадаа үзэл сурталай аймагтар ехэ хүсэн, бүгэдэ арадай бодото трибуна, коммунист объекто байгуулгаша олонитые политическэ талаар хүмүүжүүлхэ ба эмхидхэхэ дайшалхы эцэсэг болоно байна. Манай партинын үнэн сэхэ туһалагшан болоно совет хэлбэл коммунизм байгуулгын шэнэ хараа түсэ совет арада талаар үгөө КПСС-эй XXIV съездые нэрэстэй солигтогору утахтын түлөө ажалшадай тэмсэлы мүнөө үедэ эмхидхэжэ байнхай.

М. ВОЛНН, түшүн эрдэмэй доктор.

ЗУБШЭН ХЭЛСЭЛГЭДЭ — ТҮРҮҮШЫН ЗОХЁОЛ

Хаяхан республикымнай Уран, зохиолшодой холбоондо ээлжээтэ среда боложо, тэндэ залуу бэшээшэдэй хэблүүлэн гараан түрүүшын номерууд зүбшэн хэлсэгдэ.

Литература орогшодой ажал хүдэлмэри тухай шимэ хөөрлөдөөнүдэй жэлэй эсэс бүхэндэ эмхидхэгдэжэ болон шар бэшээшэдтэ тон түхэтэй хэргэ болоно. Үнэгээшэ жэлэй эсэстэ Ким Балковай «Альсанай шэнэхэн газар дээрэ», В. Митиной «Уран бүтээлэй шатанууд», Д.Д. Дугаровой «Хара булган» гэжэ номууд зүбшэн хэлсэгдэ нэн. Харин мүнөө М. Мельниковой «Тайлаа тайлаан газар», Ц. Доржиевой «Хара булган», Ц.Х. Хубицовой «Улаалзай», Ф. Цыденоповой «Агнуриды», В. Гуменовой «Хунуудай арай» гэжэ номууд шүүмжэлэлдэ табида.

Гэгээтэй хамта тус зохиолшод бүри хая бүтээг байхадаа, Уран зохиолшодой холбоондо среда бүхэндэ болодог хөөрлөдөөнүүд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэн, авторнуудта болохотой зүбшөөнүүд үгэһэн ба энэ занабарин, нэмэлтын хүүдээр хэлбэлдэ дурдагдан байха юм. Ингээтэ уран зохиолшод түрүүшын номер (мүн авторшын) мэргэжэлтэй, олондо мэдээжэ, хэдэн номуудтай болоно аха нүхэдэй хабалсадагшад шүү тон найшаалтай гэжэ, «Байдал журналы», Буряадай номой хэлбэлэй редакцинуудта зохиолшодой орохо тэрэ среданууд дээрэ үридалхан зүбшэн хэлсэгдэ гү, али үгэ гэгэ харабган мүн лэ удхатай. Энэмэй залуу зохиолшодой хүдэлмэрид хароосалга хэсгээр хандадаг, болонон гэриг зичуу. Туреер, яаралтайгаар, хүүд бүтээгү, дутагдануудтай зохёл хэлбэлжэ, залуу зохиолшод мүн ама таниуланхар, бүхы уран зохиолшодой шанар муудууланхар, зохоох ажалы нийтэ уда манартай, хароосалгагай эригтэ муудууланхар, олооро хэлсэгдэ, ёһотуор бэшээшэдэй, удхынашье, уран бүтээлэинээшье талаар хүсэд дүүрэн зохиолшодые хэлбэл түхэтэй байхан мэдээжэ. Энэ жэлдэ Уран зохиолшодой холбоондо В. Штеренбергнэй «Холохо харабдаа тол», А. Ангархавой «Сурган», З. Гомбожабайн «Ама саанан хулан» болон бусад тайлгануудые, К. Карнишевой «Рассказууд», хэдэн олон залуу поэтүүдэй шүүмжэлэлы зүбшэн хэлсэгдэ үнэгээшэдэй, эдээн сооноо А. Ангархавой туужа, К. Карнишевой «Рассказууд» хэлбэлдэ дурдагдан байна. Эдэ зохиолшод эрхэ жэлэй эсэстэ хэлбэлдэ байхадаа, мүн лэ ээлжээтэ среда дээрэ уран зохиолшодой, литература шимжэлээшэдэй, уншагшад хабалсадагшад зүбшэн хэлсэгдэхэ ха юм.

Хаяхан болгошо зүбшэн хэлсэгдэ дээрэ М. Мельниковой, Ц. Доржиевой, Ц.Х. Хубицовой, Ф. Цыденоповой, В. Гуменовой зохиолшод ялаа найм сэжээтэ хүртэһэн байна. Ц.Д. Дамдинжав, К. Илхы, Г. Чимтоо, Ц.Д. Жимбиев, Ц. Шажин, О. Серова, Ф. И. Балдаев, Ц.Д. Хамага гэжэ үгэ хэлхэдэ, Буряады литературабаны нэмэлтэн шэнэ туужа, рассказууд болон шүүмжэлээшэдэй найм талынь, онсо өөрчлө түхэл маягы, һонин шонжые тэмдэглэхэ габна, дутагданууд тухайн заалан байна. Иланга ажалбайдал гүндэ абадаг зон хадаа (Ц. Доржиев Ц.Х. Хубицовой хоёр хүүдөөшэй һуруулида башалдаг, В. Гуменов лэтич ба шэнэ самолдүүдые туршадаг, М. Мельников Сэлэнгын ЦК-гай хүдэлмэришэн, Ф. Цыденопов хүүдөө ажалуудаг) совет хүнүүдэй үдэр бурши баатар ажал харуулан зохиолшодые бэшэхэнь, эдэ зохиолшодайман уран найхан талы бүри баян, удхынь гүнээшэ болгохын тула эсэс, суснашгүй хүдэлхэнь дурдагддаг, арадаа түхэтэй номуудые бэшэхэнь найда.

Евгения Николаевна Сучикова Улаан-Удын Серовой нэрэмжэтэ мебель хэдэг фабрикада олон жэгдэ шэрлэдгээр хүдэлмэрилэ. Энэ нүхэр ажал хүдэлмэридөө өөһөн техникэ хэрэглэдэг болононгоо ашаар ажалтайга бүтээсэ 2 шаху дахин дээшлүүлһөн байна. Нүхэр Сучикова энэ жэлэйнгэ түсэбье болорһон урид дүүргэдэ, мүнөө 1971 оной түсбээр хүдэлмэрилэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Е. Н. Сучикова.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

МАЛШАДА АИЛШАЛБА

Комплексо хангалгаар агитбригадныг нэгэл шухала маршруттай юм. Энэнь малшад тээшэ зүргэлэн харгы. Юрөөгэй соёлод графгайшаа ёһор саг соого нарин нягтаар Юрөөгэй голлой малшадые хангадг болонон. Тэдэрн хаяхан Ташарай үдүгэртэ фермын хаалишадта, Шудуугын хонишодой айлшалаба. Юрөөгэй селсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Болдокоев селскэ болон поселково Советүүдэй гүнсэжмодой түрүүлэгшээрэй Бүхэрессон зүбөөндэ хабааһанаа, соёлой байшангай директор А. Н. Гасанов Ульяновск городто үзэлэн хараһан тухайга тэдэндэ хөөрлөн байба.

Тинхэдэ селпогэй хүдэлмэрилэгшэд элэе хоолой, эл барзанай хэрэгсэлүүдые асаржа наймаһан. Өрчүүд малшад тей өөһөн элүүр энхые шалгажа үзэб.

Айлшадай тухай хонишон бүхэнэй гэгтэ хүсэй булан эмхидхэгдэн, библиотекэ, атечка гэгэ мэтэнүүд тэниһэн бил.

Л. СПЛОНКИНА, Сэлэнгын аймаг.

Социалист ОРОНУУДА

ОРОНОЙ ЕХЭ ХИМИ

ВАРШАВА. Пляцк городто аурлан жэлэй саада тээ ашгалгагана оруулагдан нефтескомбинат гэжэ жэлэй эхиндэ хойшо 6,5 миллион тонно «хара алта» гаргаба. Энэнь республика дотор хэлбэлдэгдэг бүхы нефтин дүрбэй гурбан хуви болоно. Пляцк городтой химигүүд мүнөө 10 гаран элдэб янзын продукци арадаг болонхой. Тэрэнэй тоон битум, асфальт, фенол, ацетон, найн шанартай бензин, олон доо дизельнэ тоһон болон бунд продукци ороно. Эрхэ таш хэл жэлэй туршада энхэй химигүүд үшөө хэдэн ондоо шэнэ продукци гаргажа эхилхэ юм. Тус комбинатта шэнэ түхээрлэгүүд ашгалгада оруулагдаха, элдэб янзын продукци гаргажа технологичэ шаринуулан хайжаруулагдаха юм. Эдэ бүгдын ашаар синтетическэ каучук, пластинууде гаргалга нилээд дээшлэжэ, шанаһын хайжаруулагдаха болоно. Комбинатдай үйлдэбэриг дээшлүүлхын тула эрхэ табан жэлэй туршада 18 миллиард түрэнг гаргалгагдахаар хараагдана. 1975 ондо тус комбинат 11 миллион шаху тонно нефт гаргажа зорилготой.

ТҮРҮҮШЫН МЯНГА

ПРАГА. Эндэхи метрогой барилшад түрүүшын мянган метр ушель малтаба. Туннель малтхын тула Советскэ Союзда бүхэдэлхэн шит хэрэглэгдэнэ. Эрхэ жэлэй түрүүшын үдэрүүдэ Польшын нислэг хотын метро аришад үшөө нэгэ тиймэ агрегат абаха юм. СССР-һээ худалдан абаһан элдэб янзын техникын ашаар Польшын метро барилшад эхилхэ ажал хүдэлмэреэ оньһожоруула аргатай болоно.

ЭЛҮҮР ЭНХЫН МУЗЕЙ

СФИН. Варна хотодо гигиенишденциологическа институтдай энэ байшан бодхондоо байна. Тэрэнэй нэгэ корпус соо орон дотори түрүүшын элүүр энхын музей байрлаха юм. Мусейдэ олон янзын һонирхолтой экспонатүүд табигдаха юм.

ШЭНЭ ОНОЛ АРГААР

УЛААН-БААТАР. Монгол орондо сагай уларил янза бүри байдаг — үбэлдөө шанга хүйтэл, зундаа ган гасууршье болохо. Тиймэһөө ороной мал ажалхда бага бэшэ хохидол ушаруулагдаха. Республикын мал ажалшад энэ гол халбарына саашадан хурдан түргэнөөр хөгжөөхын тула эсэ хэмжээ ябуулагануудые хараалба. Адууна малай байра барыха, тэжээл бэлдэхэ, гүби газарта байрладаг үхэр маягы унаар хангаха асуулагда гол анхарал хандуулагдаха.

ТУРҮҮШЫН ТУРБИНА

БУДАНЕШТ. Венгрийн нислэг хотын «Ланг» гэжэ машина бүтээлгэн заводто 200 мянган киловатт хүсэтэй түрүүшын эгээл томо турбина бүтээгдэб. Советскэ космонавт Юрий Гагариний нэрэмжэтэ теплоэлектростанцида энэ турбина тодоглохо юм. Эрхэ жэлэй эсэстэ энэ турбина түрүүшын эгээл электрив элчэ түсэ үгэжэ эхилхэ байна.

(ТАСС).

ХҮН БҮХЭН УНШАГША ВОЛОНХОЙ

Буряадай «Союзпечать» агентствэ газетэ журнал болон хэлбэлдэй бусад продукцинуудые арад зоний дунда тархал, худалдаха талаар табан жэлэйнгэ даалгаварине бол зорһонхо хоёр хараар урид дүүргэһэн юм. Тусэбта энэ табан жэлэй туршада арад зоний дунда хэлбэл таралгыг эрид дээшлүүлээ. 1965 ондо (урдахы табан жэлэй түгээшэдэй жэлдэ) республика дотор мянган хүндэ 592 хэлбэл газетэ, журнал тарагданан байбал, 1970 ондо энэ тоон хоёр дахин олошоно. Мүн хэлбэлдэй бусад продукцинуудые худалдаг баял тэдэ шэнээн нэмэгдэб. Тингээтэ тус агентствын предпринянууд урдан гарзатгаар ажалладаг байһанаа мүнөө энэ табан жэл соо ашаар олоо хэтэйтээр ажалла.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГ БҮХЭНЭЙ «СОЮЗПЕЧАТЬ» АГЕНТСТЫН КОЛЛЕКТИВУД ТАБАН ЖЭЛЭЙНГЭ ТҮСЭБЫЕ УНДУЛАН ДҮҮРГЭХЭН.

Тусэбта улсдаана Захаминнай, Баунтын аймагууд хэлбэл таралгаар түрүүлжэ хэблэ. Партинын XXIV съездын хүндэлдэ дэлгэрэн социалист мурьсөөндэ оролсоходо, республикын хэлбэл тарагшад табан жэлэйнгэ түсэбөө гадуур 1 миллион 50 мянган түхэлдэ хэлбэлдэй продукци худалдаха хэблэн социалист улсуудые воанан юм. Энэ уялдага байгша оной декабрин 31 хүртэр найдамтай дүүргэ байба.

АНДЖЕЛА ДЭВСЫЕ К АЛИФОРНИ АБАШАБА

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Нью-Йорк штатадэй полициничид Америкын коммунистка Анджела Дэвисые городтой турмын хажуудахи үүдээр һүниин хархандаа тон нуусаар гаргажа, полициин аяар арбан машинин харуул доро турмын машинада һуулагда, аяартайгаар аэропорт абаашажа, тэндэһээ самолетоор Калифорни штат ябуулаба.

А. Дэвисэй «хэргыг» хаража үзэлгэ хойшолоулагдаба

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Америкын коммунистка Анджела Дэвис гэгшын «хэргыг» хаража сүгдэй түрүүшын заседаны Сан-Рафаэль гэжэ Калифорни городто болобо. Тэрэнэй «хэргыг» хаража үзэлгэ гараха жэлэй январин 5 хүртэр хойшолоулагдаба.

МАНДА ХАРНУСАНА ОЛООР ТАРААГДАА

Эдэйн аймагай ажалшад дунда «Буряад үнэн» газетын 1971 оной захил эмхигүйгээр үнэгээгдэжэ байһан тухай «Уншагшад амар гомдолой» гэжэн гаршатгай шүүмжэлхы статья манай газетын ноябрин 19-нэй номерто толилогдон. Тус статья дотор шүүмжэлэгдэн ушар байдалые КПСС-эй Эдэйн райком шалгажа, нимэ хэроу уркендида ээлжээтэ. — Буряад хэлэн дээрэ гарадаг хэлбэлэй захил аймагай зарим нотугуудаар хангалтагүй ябуулагданан байна. «Буряад үнэн» газетын эрхэ жэлэй захил нёдондойхоо олоор үгэб. Тингээшье энэ газетые 1971 ондо захина уншаха гардтайшуул бүгэдэ хангагдаггүй. Буряад хэлэн дээрэ гарадаг хэлбэл мундоо тарагданан нотугуудта захил дахин ябуулаха, 1971 оной февраль хүртэр уншагшадтай эригтэ хүсэлтэе берин хангаха тушаа нотугай партинын организацинуудай секретариарта заабари үгтэб.

ПОЛЬШЫН СЕЙМЭЙ СЕССИ

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшын Арадай Республикын сеймэй сессия Варшава болобо. ПНР-эй Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшын тушаалһаа сүлөөлхэ тухай М. Спыхальскыин гуйлгытэ сейм хангаба. ПНР-эй Министруудай Советэй Түрүүлэгшын уялганаа сүлөөлхэ тухай Ю. Циранкевичэй гуйлгытэ сейм тэрэшэлэн хангаба. ПНР-эй ЦК-гай Нэгэдэхэ секретарь Э. Герек тэрэнэй һүүлээр үгэ хэлэжэ, Гүрэнэй Советэй Түрүүлэгшын тушаалда Ю. Циранкевичэй кандидатура депутатуудай нэрлэхэ дурдагша зуураа, оройной үнэнэй, габьяатай ажал ябуулагдашад нөгөөннэй гэжэ Циранкевиче нэрлэб. ПНР-эй Министруудай Советэй Түрүүлэгшын тушаалда П. Ярошевиче хунга дуралда Э. Герек тэрэшэлэн оруулаа.

США-гай Компартинын мэдүүлгэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). США-гай Коммунист партинын национальнэ түрүүлэгшэ Генри Уинстон, партинын генеральнэ секретарь Гэс Холл гэгшэд США-гай Компартинын тухай мэдүүлгэ тунхаглаха зуураа, коммунистуудта эсэргүү хорото үгсэлгэдэ Анджела Дэвис дайрагдаба гэжэ мэдүүлэн байна. Америкын залуу коммунистике харага муухайгаар сүүдэлхэе түхээржэ байхадан наад хэбхынь оройноггоо бүхы гражданинуудые, оройноггоо олонитые США-гай Компартинын хүтэлбэрилэгшэд урлаба.

Арадай ажахын 1971 оной түсэб

бэ гүрэнэй бюджет тухай тогтоод сейм гаргад, арадай ажахы 1969 ондо хужоолгын түсэбэй ба бюджетэй гүйсэдхэл тухай правительствын тоосоо баталба. Энэгээр сессиян хүдэлмэри дүүрэн байба. (ТАСС).

САГААЛХИНА ЖАВАР

Жаварар ханхинан
 Жэгтэй номорхон дуулимда
 Зүлгэ ногоото
 Зунай халуун ханагадаг.
 Азияма бугшам
 Аргагүй нугнагар халуунда
 Янгинама үбэлэй
 Ягаан жавар найшаагадаг.

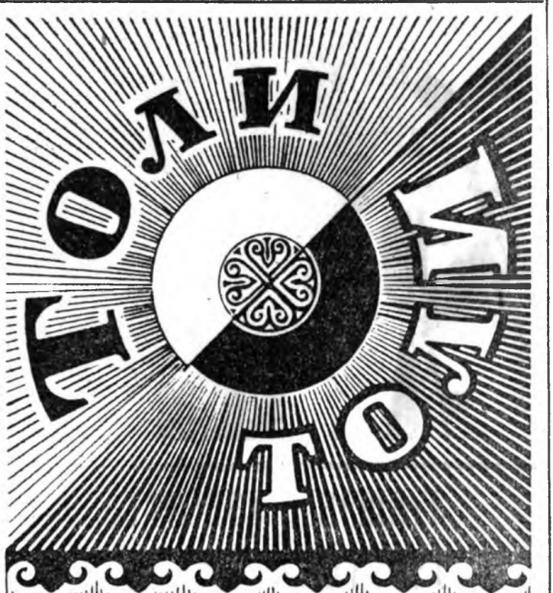
Сэлгээн талын
 Сээмэ үргэн нурруугаар,
 Сага бордоор
 Сагаалхинан жавар.
 Сэбэр хүүхэнэй
 Сэмсэгэр улаан хасарта
 Сээрүгү обтонон
 Сэлгээ хүйтэн жавар.

Булагай ухан
 Бурьялан мүнхэ сорьёно,
 Жабартэй тэмсэн,
 Болдог дошо болдог.
 Аза талаантаяа
 Аргагүй хахасан сүхээрүгш,
 Мүлхэн дошодол
 Мүнсэгэр хүйтэн зүрхэтэй.

Шуурга халхинда
 Шабардуулан, жэлүүлэн
 мандайхан,

Хүнгэрэг сахан
 Хада ууладал түхэлтэй,
 Газарай балсан —
 Гүндүү мундагарууд дээгүүр
 Хэды үенүүдэй
 Хурилгөөтэ халхин үнгэрөөб?

Уна мурэнэй
 Үргэлж нэмжээ урасхалдал,
 Уудам талаар
 Ульгам бордонон сагаалхина.
 Унөөтэ тэнгэри
 Ульхата сэдхэлхэм бээрүүлээгүй
 Болорто уулзалгадаа
 Тооломо сагаа алхинаб.

Энэ хуудаһандамнай уншагты.

- Эсэгын нэрэ хүндэтэй.
- Шандаганай уршагта ябадалһаа.
- Шог ёгто мүрнүүд, спорт.

БЭЛЭГ

Шог
рассказ

Ганзага нийлжэ гараһан
 гурбан ангуушад олоһон олзоёо
 тэн тэгшээр хубаажа абаад,
 гэр гэртээ бусбад. Ангууша-
 дай олоһон олзо, баринан ан-
 гууд тухай нутагаархидын тэ-
 дэнэй ерһөн үдэр лэ дуулабад.

— Занданай намган ушаргүй
 байртай. Үбгэнинь арбан бул-
 гатай ерээ юм ха. — гэһэн нү-
 гар дуулахадаа, Базар Тарба
 хоёрын гайхалсабад.

Тэдэ хоёрой гайхалсаха
 умартайл нэн. Хоёр нүхэдэй-
 нгөө нара соо арбан табан булга
 барихадань Зандан гансаһы
 булга барлагүй байгаа.

Занданай аяр табан булга
 баринан аад, манһаа ноужар-
 хё гэшээ гү? Али шашаг нам-
 гадай тараан худал хоб жэб
 гү? Зандан «тинмэхэн» нэп-
 хэлтэй байсалтай гэжэ хоёр
 нүхэдэнь эгшгэжэ адыбад.

Уданһыгү тэдээр гурбуу-
 лан дахин хамта агчахага гара-
 бад. Хорьод үдэр соо Базар
 Тарба хоёройнгоо арбан булга
 барихада. Зандан мүнөөхил
 хоохон заандаа ерэдэг байба.

Нэгэтэ хоёр нүхэдэнь эртэ-
 нгэ отогоо ерээд байхадаа:
 — Усгэлдэр Занданай нэ-
 гэ булга баряа. Булга намнажа
 лбаһаар мүртэнэ оршооб, —
 гэжэ Базар хэлэб.

— Булга хаана хэзэ гэшээ?
 Яахадаа отогоо асаргагүйб?
 гэжэ Тарбан үнэншэбөгү хэ-
 бартай.

— Ходо хэхэгүй. Олохон
 байхбади! — гэжэ Базар Зандан-
 найнгаа уута урбуулаха оробо.

Урбуулаһаар байтар, то-
 мо түйсэ соо гурбан булганай
 арбан байжа байба. Занданай
 мэхэ элэршэб.

Ямархан тамиртай хүнтэй
 ганзага нэгдэжэ абаһаанаа хоёр
 нүхэдэнь одоол ойлгобод. Тэдэ
 хоёрой уушын табтад байтар
 Зандан ерээжэ, нэгэ булга гар-
 тажа:

— Отоол талааны наашла-
 ба ха. Энэ үдэрһөө эхилжэ ол-
 зотой убаһаһаа даа, — гэжэ
 убайгүйгөөр хөөрөб.

Бнхэлтэй хаа, түйсэ соогоо
 ноугаад байһан булгад тухай-
 гаа өөрөө хэлэжэ абажа гэжэ
 нүхэдэнь хэлсэһэн тула тэрэнэ
 до ноуше хэлэбөгү. Тэдэ Зан-
 дан ноужархинан булгад тухай-
 гаа дурдабашыгү.

Ушаргүй нутагаа бусаха са-
 гын болобо. Хоёр нүхэдэйнь
 олоһон олзоёо гурбуулаандаа
 тэнээр хубаахадань, Зандан
 үнөөхи ноужархинан булгад
 гадаа гаргабагүй.

— Базар, шимнай харахад
 прирхархан аад, булгадаа бэр-
 хэ байшоолши! — гэжэ Тарба
 шогой хэлэ табата.

— Харын шинин ута хүлтэй

хаданай ой тайгын булгадье
 хуу бариха гай тодор тагуу-
 жан гэжэ түбгшөөдөг нэм.
 Тэдэ байлшы бираагүйш даа.
 Намһаа холо харайгаагүйш! —
 гэжэ Базар урдаһаань эсгэ-
 хинэ.

Хоёр нүхэд ингэжэ Зандан-
 найнгаа нэһхалье онгойгохо
 гэжэ туршабад.

Зүгөөр Занданай нэһхэлдэ
 таараха түлхүүр абаһаар ол-
 добогүй. Тэрэ нүхэдэйнгөө шог
 зугаада даһа хаялсабашы,
 ноуһан булгад тухайгаа үгшье
 алдабагүй. Тэрэнэй нэһхэлэй
 жэбтэй суурга тайлахын тула
 ондоохон түлхүүр хэрэгтэй
 байшоо. Тинн тэдээр гэр гэр-
 тээ хариха ерэдб.

Зандан гэртээ ерээжэ, сай-
 лаад байхадаа, асарһан олзоёо
 уута сооһоо гаргажа эхилбэ.
 Тэрэ томо түйсэе гаргажа, нам-
 гадаа харбайн:

— Маалһин, шамдаа бэлэг
 асарааб! Энээн соо һөөл хайхан
 булгад байхада, худалдажа, өөр-
 тө шэнэ моодын пальто аба-
 ха. — гэжэ мнэд гээдхиб.

Бамганайн тэрэнинь ол-
 зуурхан абажа, мотэр түйсэе
 нэгээдхиб. Түйсэ сооһин хэ-
 раһаар, тэрэ байрлахын орондо
 гэдэргээ жэрхэнгээр уршагад
 гээд, үбгэн тэгшээ элөгос гээд:

— Бари энээнэ! Өөртөө
 энээгээрээ дагдаха худалдажа
 абаарай! Яажа хананан, янай-
 хын хара ороолш!.. Хэнинэ ба-
 нааһин, аа!.. Энэ ялаатар
 ороолшш!.. — гэжэ гани сог

болон, түйсэтэй бэлэгшынэ Зан-
 данай урдаһаань шэдэжэрхиб.

Юунэйшье болшынь уха-
 маньжа үрлөггүй Зандан бай-
 раһаашы хүдэлхэ сүлөөгүй
 нула байжа үгэб.

Бамганайн шэдэһэн түйсэ
 тэрэнэй эм тууаад, абаятай-
 гаар шала дээгүйр мухаршаба.
 Досооһонь мориной тонтоогол
 адхаржа, гэрээр дүүрэн сасгэ-
 дашаба. Занданай шарай барай,
 да, досоонь харлажа, юучинай
 таһаршахадал болобо. Занданай
 ушар удхынэ ойлгожо ядаһаар
 байтар марятай хамтаһын
 мунсадал хүндэ ноударта толгой
 руунь энэ эхнүгү бууналай.

Зандан намганайнгаа нүд-
 даргаһаа байлшы сугаргажа,
 хибэгүй. Юуб гэжэ, ноударга-
 һаа долоон доо мунсада мун-
 садуулшоод байба бшуу.

Хоёр нүхэдэнь нэгээрүйгөөр
 мэхэлжэ, баринан булгадаа хоб-
 дог нэһаагаар түйсэ соогоо
 ноуш үгэһэн, тэндэнь булга-
 дайнь орондо мориной шабаа-
 лан байшаба ха юм.

Тэрэн мэхэтэйхэн Зандангаа
 хоёр нүхэдэнь болонһон
 гайтайхан бэлэг бэлэй.

Ф. ЦЫДЕНЖАВОВ.

«ЭРДЭМ ТЕХНИКНЭ ЭДИ ШЭ-ДИ»

Б.М. ЗЫДРАБЫНАЙ зураг.

ФУТБОЛ 1971 ОНДО

СССР-эй Министруудай Сове-
 дэй дэргэдхи физическэ культу-
 ра болон спорттын комитет футбо-
 лын управлений комитетэй, фут-
 болын бүхэсэиона Федерациин
 1971 ондо дээдэ болон нэгэдэхи,
 хоёрдох бүлэгүүдэй «А» класста
 наадага футболистнуудай
 дунда СССР-эй түрүү һуури
 эзэлхын түлөө нимэ составтай-
 гаар мурьсоо үнэгэрэхэ гэгһэн ду-
 радхалые зүшөөб.

Оронойнгоо түрүү һуури эзэл-
 хын түлөө наадагад дээдэ бүлэг-
 тэ 1971 ондо 16 команда оруу-
 лагдаба. Эзэнэрэй дундаһаа һүүл-
 шын хоёр һуури эзэлһэн коман-

дануудын 1972 ондо нэгэдэхи
 бүлэгтэ оруулагдаха юм.

1971 ондо түрүү һуурийн тү-
 лөө оронойнгоо оруулагдаба бул-
 гэтэ 22 команда наадаха юм. Эз-
 нэрэй дундаһаа эрхмэлһэн хоёр
 командань дээдэхи, һүүлшын табан
 һуури эзэлгэшинь 1972
 ондо наадахаар хоёрдох бүлэгтэ
 оруулагдахаар хараалагдаба.

Хоёрдох бүлэгтэ футболист-
 нууд хоорондоо зургаан зоно бо-
 ложо хубараад, наадаха боло-
 но. Сибирь болон Алас-Дурна зү-
 гэй футболистнууд зургаадхи
 зонодо оруулагдаба. Хамтадаа —
 20 командань футболистнууд тү-

дээдэ. Хэжэнгын аймагтай коман-
 да хоёрдох һуури, Тээдэйн һур-
 гуулинхид гурбадах һуури эзэ-
 лэ.

Боксерууд Намжилон, Гун-
 тыпов, Спиридонов, Бадмаев бо-
 лон бусад техникэ һайнтай бай-
 жань һуругуудын боксернууд
 илангаһа һайн бэлэхэлтэй бай-
 жа, нэгэдэхи һуури командараа
 Хори.

Би Татьяна Ш. гэгшье һайса та-
 нихаб. Балшар баһаага хамта нэгэ
 шотагта ажарууһан, нэгэ голой уна-
 һаа ундаа харһанан тула тэрэнтэй
 сар үргэлжэ уулзадаг, нутагтамай
 болоһон хубилалтанууд тухайда гай-
 халдан, омогорхон байжа хөөрөлдө-
 шэ һэмди. Зүгөөр айл бүлэ болон
 түбхнэхэдэнь бүрише эхээр баяса-
 жа, «үйнэдөө үрьсжа, тоонодо
 турьжа хуухатнай болтогой» гэжэ
 мөөһөнһиньшэ мэдэжэ.

Тэдэ мөөһөнгүй байтай аал?
 Айл бүлэ болохо гэгшэһэнэй харьюс-
 алгатай юм.

Эха, эсэгынгэе нэрше ходоодо дурдуу-
 лжа ябахэ үхибүүд тэрэ залуу айлда
 шүүудэжа захалба. Нэгэн... хоёр...
 Үрэдөө, үхибүүтэй болохоодо Та-
 тыяна хэды шэнээн баяса һэм. Нарай
 ньялаха энхэрэн таллажа, амтан
 бүрөөрөө эдэлүүжэ һуухадаа залуу
 эхнэр үхибүүдэйнгэ саашахи хуби
 заяан тухайда сэдхэгшэ бэлэй. Зүгөөр
 урдаһаань энэбхилин харагша Андрей
 гэжэ үбгэ-
 нинише хүхүүтэй. Жаахан үхибүүнэй
 булга-
 гархан хасарые үгшөө бүри дүмүүхэнээр
 таа-
 лаад, ажалдаа яралгүйхэн ошгоһоо
 нэн. Үхи-
 бүүндэ нимэ идэмханаар хандхыһын
 хараха-
 да, Татьяна баясаһы, омогорхоһы
 ушартай һуугаа. Эха, эсэгын харууһан
 хоро ябанан үхи-
 бүүд хээдэһыне газардахагүй, гэгт-
 хинээ маг-
 туулаха эрхэһэн заабол болохол
 байжа гэжэ залуу эхнэр
 надына.

Наяшаг ажалай хэрэгээр хуулоо
 нутаг гараха һанаатай түмэр замай
 вокзал дээрэ поезд хүлээ-
 жэ байба. Эрхүү ошохо поезд
 уданһыгү «уухилһаар» дүтэлб. Гэгтэ
 харан гэгһэм, гарта юу хэзэ
 нэһгэтэр баринан, хоёр үхибүү
 да-
 хуулан эхнэр хойноһоон һахы
 халаг халарба.

— Нухар, һайн хүн болохот,
 эдэ үхибүүдэмни поезд соо оруула-
 лсыт. Халаг, энэхөн хайрсаг
 һаад тойбо татаха гэгһэм, — гэжэ
 хар-
 ныхада дуугархадань, үнөөхил
 ирагуу зохиц хоолойгоорнь тэрэни
 танжархыба.

— Хайшаа ошохотнай? Андрей
 юндэ үзэ-
 шлэхөө өрлөсөгүйб? — гэжэ асуу-
 наһаашы мэдэгүй һонирхооб.

Татьяна Ш. гэгшын шарай гансага
 хубилаад, намай шарайшалан хэ-
 рэгтэй хэб. Өдөггүйхэн юмнэй
 тохёолдоһы тэрэ дары тухайлаашы
 һаа, дахин дуугархаа зүрхэлбөгүй.
 Сүзөө купе соо алтайһаанар
 түбхнэхэнэй һуудлар:

— Нимэд урагшагүй юмнан
 болошоол даа, — гэжэ,
 сэдхэгшэй өөрһоо һанаа алдаба.

— Юун болооб, яагааб даа,
 Андрейтайгэ — үнөөхитэйгөө,
 яагааб даа, Андрейтайгэ

ЭСЭГЭ НЭРЭЭ ХҮНДЭЛЖЭ ШАДАХА

халбагаа хакараад ябанаб. Төөрхэ
 түлгэхэдөө түрхэмүүдээ бэдэрдэг
 гэгшэһэнэ. Энэнь одооһые намһаа
 удхатайл хаш даа. Халаг, эшье
 өдөггүй, һэбхи амитан гэжэ мэдэһэн
 һаа... Гэгһэн хонгор ябахамнай
 нимэл ха юм. Улаан-Үдэ эрэнгүй,
 хүдөө нутагтаа байгаа һаа юм. Тэдэ
 нима урагшагүй юмнан болохогүй
 һэн ха... Тэдэ нима мэдэхэбиин,
 гэжэ халэхэдэнь, досоом аягүй болоо
 һэн.

Шаргал улаан наранай шанха
 дээрэ гарахат хамта амилхын аргагүй
 бүтшэм халуун боложо, ЛВР3-гэй
 парк соогур сэнгэжэ ябанан хүнүүд
 модоной һүүдэртэ хоргодоно. Шини-
 лагар томоорхуу, бодомжогүй бүүдүүрхүү
 ашатай хүн паркын столонан ара
 талаар ороод:

— Угтөөгүүр 11 час багта
 ерэхэб. Галуунай мяха шараад
 байха аргагүй гүт. Ехэтэ гүнайб.
 Үхибүүдүн мяха эрижэ амар
 заяа үзүүлнэгү. — гэжэ баһанги-
 ханаар хэлэб. Бүүдүүрхүү ашатай
 хүндэ үннэй дурагүйхэжэ байһан
 тогтошон тэрэнише үзүүлэн хараа:

— Бидэ ара талаар юуше
 үгэдэггүйди. Таниһини гэгтэжэ ха юм.
 Ямаршы эдэ бэлдэнэ аабза, —
 гэб.

— Хаялын саашань тэрэ
 Танияа. Хушүү холбомо хани
 нүхэд һэн тула үшөө үмөөрхэ-
 ши бы, — гэжэ Андрей хөөр-
 гэдэб.

— Таниһаа ондоо шамда
 ямар намган хэрэгтэй юм. Юу хэзэ
 хэдэгшени мэдэхэл байхади.
 Хүнэй нэгдэнһөө холдожо хээдэ-
 эһыне шадахагүйш. Абаагүй ябахэ
 тумэ улам саашаа хадуу-
 на алтайн.

Ингэжэ «шүбгөдүүлэхэ» Андрей
 бүрише үзүүсэ сухалдажа, тогтошото
 гуйтаттай ерһэнээ гол таһа
 мартаад уршага даб гээд:

— Эсэгин нэрэ нэрлүүдэжэ
 ябахэ хүүбү түрэхэ шадалгүй
 намган намда хэрэггүй. Тиниш,
 хоёр басагайтэй. Тэдэһини борьбо
 дээрэ борьдожо гарахатайгаа хамта
 хадамайгаа хүүбү дахалдаад,
 холо шотаг ябахалх. Эсэгын
 нэрше «саарһан дээрэ нэрэгүй,
 саһан дээрэ мургүй» мэтэ
 һөггүй мартуулхал! — гэжэ ба-
 банаад, гэдэр-

билуулаа. Ямар хэрэгээр тинишээ
 ошоо һэм? Тайлбарлаашы яахамнайб.

Поезд Эрхүү тээшэ шуумайна.
 Татьяна Ш. урдаһаан шарайшалан
 хараад, ганса өөртөнхэ бэлдэжэ
 бодоло дилдэнхэй, уруу дуруулан
 һууна. Хоёр басагайтэй эсэгэ
 тухайгаа һуража, угайхаа
 халангүй.

Һүүлэй үдэ Андрейн зан эгсэ
 хубилаад, һамга эмэлхэн бүрише
 гааршоо һэн. Негдээр үгы болохын
 багадаа, салнигаашы үгэхөө бо-
 либо. Үхибүүдэйнгэ хараһаар
 байтар һамгаа харааха, бэлин
 шобяг табиха. Намганһини түрүүшэ
 тээшэ, абаагүйхэн ябаа.

Андрей ажалдаа яһада гэгшүй,
 ходо матгаа һайшаала хүртэдэг.
 Инээ аалин даруу эрэ гэгтэһы
 сэмсэгэр, һайн хайхаң үлгэр
 жаша абахаар гэжэ үетэн нүхэдэ-
 ны хөлсөдөг. Угы да, нүхэдэнь
 эндүүрэн.

Үхибүүд, тэдэни саашанхи хуби
 заяан! Тен Андрей үхибүүд
 тухайдаа болоо гү? Хай, да,
 угыл хаш даа.

Поезд Эрхүү тээшэ шуумайна.
 Татьяна Ш. урдаһаан шарайшалан
 хараад, ганса өөртөнхэ бэлдэжэ
 бодоло дилдэнхэй, уруу дуруулан
 һууна.

Ажамидарал, үхибүүд, тэдэни
 хуби заяа! Энэманай нэгэ үдэрөөр
 шидхэгдэхэ хэрэг бэшэ ха юм.

Андрей нэрэ обог, хаана хүдэл-
 гынэ дурдадаггүй. Юундэб? Тайл-
 барилаашы хэлэхэнайб. «Өөрөө
 өөрсөб, бээрээ бэрхэб» гэһэн
 аашатай Андрей эсэгэ нэрээ
 хүндэлжэ шадан гү?

Иимэ өдөггүйхэн юмнан соот
 булээд болол ёһогүй юм гэжэ
 зариман арасжа магад. Зүб да,
 лыхын аргагүй зүб гэгшэ. Зүгөөр
 сар үргэлжэ анхаргаад, алагдаа
 ябадаг һаа, нимэ өдөггүйхэн
 ушар дайралдахагүй һэн ха.

М. ОСОДОВ.

Богонихон басниунуд

Б. НАМСАРАЙН

БЭЛИГТЭЙ САХАРИГ

Дабирхай түрхигдөөгүй сахариг
 Хакхир уйтгайгаар хакхинадаг,
 Холуур ойроор сууратадаг,
 Шэхэнэй шимр таһардаггүй,
 Хашартай майл болоһон юм.

Хакхинадама ябахаддаа
 Олоной һанал гулдхана,
 Олиггүй ехэ бэлигтэй гэмэ
 Өөрыгөө бододог байха ха.

Нэгэтэ эзэнинь оролдоно,
 Үдхэн дабирхай түрхиб.
 Тэрэ гэгһэнһээ хойшо сахариг,
 Хакхинахаа болшоһон ха.
 Хара дабирхай түрхисгөөмэ,
 Хайран бэлигым хабшаба гээд,
 Ходол үгэлдэг болоһон ха.

Н Ю У С А

— Нааныш, Намсарай,
 Нюуса бу хэлээрэй, —
 Гэб гэшэл нүхэрни.
 — Арбаад нүхэдтөө шэбэнэһэн
 Аргагүй ехэ ноусыешини

Ягаад бишин ноушааб, — гэжэ
 Нэгэл ажаглалта хэлээ һэм.

Нюусага нэгэндэ шэбэнээл һаа
 Нарата юртэмсөөр дуурашадэг.
 Нэгэл тинишэ дутуу байдаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ТАЛЛИНАЙ
 МОДЕЛИН БАЙШАНГАЯ ХҮДЭЛ-
 МЭРИЛГЭШЭД Л. ЕГОРОВА
 (ЗҮҮН ГАРТА), К. ВЕНРЕ ГЭГ-
 ШЭД ШЭНЭ ХУБСАНА ХАРУУЛ-
 ЖА БАЙНА.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВА БУРЯТЯИ МУНВӨДЭРЭЙ НОМЕРТО.

СЭНХИР ЭКРАНУДТА

Нэгэдэхи хууданаанда: «КПСС-эн
 ХХIV съездые утгуулан» — гэһэн
 нинтэ гаршаг доро толилогдон
 материалнууд. «Хайша хэрэгээр
 ханданһан эсэгтэ» — газетын ре-
 дьялар бригадын материал. Бу-
 рятай АССР-эй Верховно Советин
 Президиумэй Уназууд. ТАСС-ай
 һүүлшын мэдээлэлүүд.

Хоёрдох хууданаанда: «Дэлхэ
 ехэтэйгээр» — Ю. Беркинойн ста-
 тей. Е. Арнойн «Зүб шэгдэлтэй
 гээр» гэгһэн корреспонденци. Ай-
 матай газетэнүүдэй хууданаууда-
 та.

Гурбадах хууданаанда: «Унша-
 гад дурдадаг, хөөрөнэ зүбшэнэ»
 гэһэн нинтэ гаршаг доро толило-
 гдон тухсай хууданан.

Дурбадах хууданаанда: «Суббо-
 тын галуууд» гэгһэн заншалта хуу-
 данан.

шамайе сонхын газара баряад
 абуу-
 жаб. Хинагтын бууһан хойно
 һөөр-
 гүш татажа гаргана аабзаб. Энэ
 ту-
 һыншын түлөө шамда мүнөө
 барада нэгэ бага үлүү нарда
 хажа үгү-
 жэб, ойлого гүш? — гэжэ
 бадаһан нагад хэлээдиб.

Тингээдшы хайрата шандага-
 манай автобусой сонхын газара
 тээ захалба үрүүдэнхэй зурьба
 даа. Машинь шалуд дунда
 һуугшадай билдүүдэе шалга-
 лһаанар хинагша баабайгаа
 хүр-
 гэжэ эрбэ. Баабай шандага-
 тат гэрэ сонхын газара
 һанжуулахай, бүүдүүрхүү
 юумэ түлөө гарараа билдээ
 харайба. Билдэмн шалгаа
 яба-